

CIJONISTE!

Cijonizam, kao misao i kao cilj, moguć je samo onda, ako je nošen srcima onih, koji mu se zavetovaše vernošću. Kad ga oni obistinjuju svojim životom, ili bar nastoje na tome, iz cijonizma kao ideje tek postaje preporodjajna i obnovna sila. — Naša je sreća, što nam disciplina nije uslovljena fizičkom prisilom; u toliko više bio bi neminovni slom naše težnje za obistinjenjem ponosna židovskoga čoveka u nama i svetle židovske domaje za nas, kad bi se rasklimala naša moralna disciplina usled malaksalosti spoznanja što dugujemo narodu i sebi po istorijskoj i etičkoj nuždi.

Povezan, kao jednovita boračka celina, ovom unutrašnjom stegom cijonizam je, goloruk, jedino svojom snagom obnove srdaca uspeo da stvori čudesa. Ne odbacujmo dakle oružje, bez kojega bismo bili nemoćni!

Cijoniste, to su oduvek borci, koje je zajednički cilj i zajednički put vezao toplom ljubavi, u srodstvo krvi. Mogahu se razilaziti mišljenja u revnosnome takmičenju, ko će da nadje bolje ili brže puteve do ostvarenja, ali ništa nije moglo da razdvaja sveto pobratimstvo cijonista celoga sveta.

Tako neka bude uvek; tako da bude i u nas, braćo i sestre!

* * *

Tisuće neuposlenih čeka u Erec Jisraelu na posao; zapelo je useljivanje, zastala gradjevinska delatnost; ne čujemo o kupovini novog zemljišta; sredstva tek što dostaju da se održi, što se dosad stvorilo.

Ne tešimo i ne uljuljavajmo se u spokojstvo mišlju, da su krize u radu neizbežne. Opasno je, ako dodje u krizu strpljivost radne Palestine, koja ne može da čeka. I ne sme! Jer vreme ne radi za nas. Ono je pomoćnik sila, koje su protiv nas na delu. I kratki zastoj uvećava poteškoće i traži tad umnogostručnje napora, da se uklone.

Erec Jisrael ne može dalje, neće li galut u najkraće vreme da udvostruči ispunjavanje svojih obaveza.

Ovo je, u ovaj čas, situacija.

Cijoniste, mi moramo da ostanemo nosioci elana u akciji za obnovu zemlje! Što je drugima gest darivanja, za nas, za koje, duševno, nema odstojanja između nas i zemlje, kategorička je dužnost. **Mi** ne možemo da odnemarimo svoju domaju!

Treba, dakle, da udvostručimo priloge za **Keren Kajemet LejIsrael**, koji ulazi u jubilarnu godinu. Niko nama ne daje ni parče zemlje bez naplate. Mandatarna vlast, preoprezna, ne pokazuje volje, da to učini. Je li ikad koji narod kolonizovao uz takove uslove? Sloboda se naroda iskupljuje naporima u novcu i životima; u nas i oslobodjenje zemlje: geulat haarec.

Produktivna imigracija; snabdevanje naših naselja alatom, stokom, vodom, zdanjima i cestama; higijena; škole; najzad zanati i industrija: celo ekonomsko i kulturno pridizanje zemlje i ljudi zavisi o tome, koliko za sve to traju sredstva obnovnog fonda: **Keren Hajesoda**. Dozovimo sebi u sećanje zaboravljenu dužnost maasera! Nije punovažni cijonista ko bez izvesnog bola u duši samo čeka da Weizmann u Americi dobije sredstva i od onih, kojima je Krim preči od Erec Jisraela.

Kad je reč o zemlji, mi se spominjemo jugoslovenskog naselja, našeg mošava, gde su naši sinovi uoči Roš Hašane počeli da teže svoje oranice. Oni su jedino nama na brizi, jer smo sami tako hteli. Da im se osigura napredak, njima treba još 200.000 dinara. Završimo u ovoj godini ovu akciju, neka bi što pre bili mirni za svoju budućnost oni, neka bismo se mi mogli posvetiti pripremanju novih halucim.

Mi ćemo smeti da budemo ponosni, da smo ostvarili svoje ciljeve bez ičije pomoći, ako naš ponos bude imao opravdanje u časnome i celome delu, delu **cijonističkom**.

* * *

Kongresna godina, u koju smo ušli, doziva nam u dužnost udvostručnje **šekelske akcije**. S organizatorne i političke tačke gledišta šekel

ima centralno značenje. Vreme je, da svaki pojedini cijonista i u nas ovo shvati u punoj meri. Šekel je vidljivi znak cijonističkog ispovedanja, merilo snage organizacije, zaledje vodstvu u odnosu prema spoljašnjim silama. Što veći broj šekalim, to jača naša samosvest, to vedrij, optimizam, toliko potreban i cijonističkome vodstvu i cijonističkoj vojsci. Nama, cijonistama u Jugoslaviji, udvostručenje broja šekalim omogućiće punovažno učešće u radu kongresa, na koje dosad, zbog premalog broja delegata, nismo imali pravo.

Pored redovnog šekela, a u cilju finansijskog jačanja Egzekutive, svaki imućniji cijonista moraće da dade **zlatni šekel**.

Mera sredstava, koja dajemo vodstvu za vršenje njegovih zadataka, izražaj je našeg poverenja u njega.

* * *

Vreme je, napokon, da se jednako shvati, kako nedovoljno davanje **zemaljskog doprinosa** našem Savezu koči u najvećoj meri cijonistički rad u našoj državi. S pravom se traži jača delatnost i proširenje delatnosti na oblasti rada, koje su zanemarene. **Ali svaki** cijonista zato baš treba da zna, da je uz šekel **dužan** dati i zemaljski doprinos. Nedavanje toga doprinosa najosetniji je znak da cijonizam u nas ni u širinu ni u dubinu nije dovoljno uznapredovao. Ne sme biti **nikoga**, ko ne bi dao taj obavezni doprinos uz šekel!

* * *

Pouzdan i čvrst, u sebi i u odnosu prema spoljnim silama, cijonizam može da bude, kad zavlada duhovima svojih pristalica. Ne zaboravimo, cijoniste, nikad, da je cijonizam trgnuo židovski narod sa ruba bezdna duševnog rasula, probudivši mu samosvest i osećanje časti! Ali ta samosvest mora da nadje sadržinu i opravdanje u **duševnim fondovima**, specifički narodnim i opće čovečanskim.

Kaošto je cijonizam mladost staroga naroda, tako traži večnu težnju za pomladjivanjem, obnovom narodnih duševnih i čuvstvenih vrednota u svakome pojedincu.

U htenju ovog preporadjanja razlike između starih i mladih nema, tek u **meri** ostvarenja omladina će odmaknuti ispred starijih. U saradnji svih cijonista treba da se ide za ostvarenjem obnove duhova i srdaca. Stvarajmo, pored organizacionih aparata, duševna ognjišta **svugde!** Hebraizujmo i hebraizujmo se! Tražimo židovsku knjigu i izmenu misli! Kaošto je židovski narod vekovima, i u najmanjoj općini, učenju dao primat u svome životu, tako i sad, kad je narodni život našao izlazak iz mistike verovanja u stvarnost jasnoga cilja, mi moramo da se obezbedimo izgradnjom nesamo zemlje, nego i duševne domaje.

U tome treba da vodi, kao uvek što je u cijonizmu bilo, jedna beskompromisna **omladina**. Njezine noge ne smeju da otežaju, njezine oči, čiste i uzdignute, treba da se upiru napred: ka cilju. Smiono i gordo neka zahvaćaju, preko svih uzanih okvira, daleki horizont celine svoga naroda. Daleka od sitnih regionalizama, ne sme omladina trpeti, da se zrake prostranoga i oslobodilačkog ideala lome u mutnim vodama oportunitizama. Njezina politika, to sme da bude samo politika dalekih vidika i izgradnje plemstva svoje duše.

I pozdravljajući prve pokušaje u nas, da se cijonističke žene **aktiviju** kao deo **opće cijonističke ženske organizacije**, mi i u tome gledamo veliku nadu obnove srdaca i u našem židovstvu.

Tako evo organizam naroda stvara iz sebe nove čelije obnavljanja!

Nema razloga da gubimo veru u ideale i njihovo ostvarenje. Cijonizam, to je optimizam, to je vera u sopstvenu snagu, to je volja za borbu.

Ne mogu promukli glasovi zloslutnih proroka biti pesma naša u boju: Naša je pesma »hatikva« — pesma nade i nesalomive vere!

Dr. David Alkalay,

predsednik Saveza Cijonista u Kraljevini SHS.

Dr. Aleksandar Licht,

predsednik Radnoga Odbora Saveza Cijonista

Drago Steiner,

tajnik Radnoga Odbora Saveza Cijonista

Dr. Marko Horn,
Vukoslav Njemirovski,
Egon Pollak,
Inž. Oto Rechner,

Dijana Romano,
Moše Schweiger,
Dr. Oskar Spiegler,
Dr. Beno Stein,

Jula Weiner.

Nadrabinu Chajesu za pozdrav

U nedjelju ujutru, 14. ov. mj., dolazi u Zagreb dr. Cvi Perc Chajes bečki nadrabin, jedan od vodja našega pokreta i vaspitač mlade generacije jevrejskih učitelja.

Dolazak, kojemu se radujemo od svega srca iskrenih privrženika opće poštovanoj ličnosti, dolazi nam u svijest riječi zavjeta, rijetko kada izrečenih s tolikom uvjerljivošću velike ljubavi prema narodu i snažne predanosti ideji nadnarodnoj misli bratimljenja i jezajanskoga mira svega čovječanstva.

U burnim danima previranja god. 1918. došao je dr. Chajes u Beč odazvavši se pozivu velike bečke jevrejske općine, da joj bude nadrabinom. U ono doba materijalni izgledi te časti nijesu bili zadovoljivi. To više izbija jasno i uvjerljivo motiv, koji je dr. Chajesa nagonio da podje u Beč, gdje su bile veće mogućnosti da mu bogat duh i težnja za pozitivnim aktivitetom nadju široko polje rada.

I kad je dr. Chajes u sinagozi prvi puta govorio članovima bečke jevrejske općine, rekao je ove riječi svojega životnoga kreda:

»Svaki dan mojega života, svaki kucaj moga srca, svaka čest snage moje, svaki titraj moga duha stavio sam na oltar židovstva i njegove povijesne zadaće: oslobodjenje čovječanstva.«

Čovjek, komu ovakovo načelo diriguje sve životno bivanje, Židov, koga vode ovakovi aspekti, može li da se do ponoći svoje težnje aktivira drugdje nego u pokretu širokoga sveljudskoga vidika kao što je ovaj, koji i nas okuplja bistreći nam pogled iz tmurnosti današnjice i zamućenosti historije u lijepe, čiste daljine.

Dr. Chajes cionista je od rane svoje mladosti. U pokretu on je odavna već u čeonim redovima. Rad njegov a i samo prisuće jak je aktivum cionizma. Danas spada i on već u pedesetgodišnjake naše, u niz onih, što sad jedan za drugim slave navršenje prve polovine svojega života, a još su od prvih dana organizovanoga pokreta u njegovu premijer planu. Ugledno društvo dra. Weizmanna, Ruppina, Lipskoga i drugih predvodi zajedno s našim gostom, koji je sišao sa časne pozicije predsjednika Akcionoga Komiteja, da se što više aktivira za stvar, koja mu je nadasve na srcu: Hebrejski Univerzitet u Jerusolimu i njegovu biblioteku.

Opće poštovanje, koje dr. Chajes uživa u našim redovima, od sitnih pojedinaca do vrhova organizacije, učinilo ga je arbitrom mnogih teških situacija. Na zadnjim kongresima, kad su raspravljana i diferencije stranaka zašle gotovo do u neplodnu žučljivost, zahvat je dra. Chajesa znao da djeluje kao umirujući fluid. Tude on uz starinu Nahuma Sokolova, personificiranu dobrodušnost i srdačnost velikoga muža djeluje kao uputljivi prekorač sabranoga razbora iskusnoga učitelja. A on i jest učitelj i zvanjem i pozvanjem. Nakon univerzitetskoga studija postao je učiteljem rabinskoga seminara u Firenci, a danas je profesorom na Hebrejskome Pedagogiju u Beču, gdje se odgajaju novi naraštajevi hebrejskih učitelja za galut i Erec Jisrael.

Rezerviranošću otmjenoga duha dr. Chajes učestvuje u jevrejskom naučenjačkom svijetu, gdje je svojim radovima zauzeo vidno mjesto. I u svemu radu njegovu vlada širok vidik sveljudskih načela. Neko više pozvanje, po vlastitim njegovim riječima, podaje mu smjer u životu. Delegaciji bečkih Židova, koja ga je prva pozdravila, kad je bio došao da preuzme čast bečkoga nadrabina, rekao je: »Došao sam k Vama, da služim svome narodu Moj ja, sve, najdublje, najviše i najosobnije što imam poznaje tek jednoga gospodara: božanski glas, koji odzvanja u meni.«

Pozvanje službe narodu nagnalo je dra. Chajesa, da unatoč nekim zaprekama prihvati poziv iz Jugoslavije i dodje u našu sredinu. Govorit će nam o tome »zašto je cionistom«.

Pozdravljamo ga s punim poštovanjem. Cijenimo gest, kojim nas je počastio, i blagodaramo mu za to. Riječi njegova zavjeta neka bi nam se prisućem njegovim zasjekle jače u dušu, a riječi, što će da nam ih uputi, naići će zasigurno na plodno tlo.

O Balfourovoj deklaraciji i šekelu

Početak šekelske nedjelje u Zagrebu

Govori gg. dr. Aleksandra Lichta i dr. Cvija Rothmüllera

U ponedjeljak dne 8. novembra održana je u Zagrebu svečana priredba, kojom je proslavljena obljetnica Balfourove deklaracije i započeta šekelska nedjelja u Zagrebu. Priredba se, kako bijaše objavljeno, održala u Vijećnici bogoslovne općine. Pred punom dvoranom otvorio je priredbu gosp. dr. Aleksandar Licht, predsjednik Radnoga Odbora Saveza Cionista govorom u kojemu je rekao:

»Egzekutiva Svjetske Cionističke Organizacije naredila je da tjedan od 2. do 9. novembra pod vidom Balfourove nedjelje bude posvećen šekelskoj akciji. Naročitim zborovima i skupovima treba prikazati važnost šekela baš u ovo vrijeme, u sadašnjoj situaciji cionizma. Zaista je doba, da si i najudaljeniji cionista predoči važnost doprinošenja u formi šekela i sticarija cionističke legitimacije.

Kad smo za vrijeme rata bili rovinama i žicama podijeljeni na neprijateljske tabore nije se pravo znalo ima li u tom mezežu ratne i krvave vreve, nad svime time, naša cionistička organizacija, što je sačuvala pogled do svoga cilja i ostala jedinstvena. Tada su, usred klanja i ratnih grozota, snažni pojedinci i ljudi puni sadržine jakoga duha sačuvali golemu vjeru u jedinstvo naroda i njegovu vitalnost uz pomoć da uvjere velike vlasti, da je židovstvo iznutra skoncentrisano na jedan cilj i ideju. Sreća je naša što smo u Engleskoj našli čovjeka, koji je mogao da efikasno iskaže puno shvatanje situacije, u kome se nelazilo židovstvo, i politički uvaži svoju vjeru u vitalitet židovskoga naroda, što se stao da odražava u cionističkom pokretu. Mističarska vjera usmjerena prema Erec Jisraelu u moderno se doba pretopila u stvarno djelanje.

Izgedalo je nama kao septicima, da su politički motivi bili odlučni za Veliku Britaniju. Ali možemo da se lako uvjerimo, kako mi tada zaista nismo mogli da budemo za koga neki važni vojnički i strateški faktor na jednoj strani ili kakav odlučni defetistički element u neprijateljskom taboru. Mjereći čin lorda Balfoura u godini 1917. i njegove kasnije izjave vidi se etična načelnost toga muža, iskreno shvatanje oslobodilačkih nacionalnih ideja kod drugih. I ove su njegove svojine morale da budu presudne u njegovu stavu prema cionizmu. Ima jedna lijepa i čestita vjera nežidova u nas Židove. Ta se vjera očituje doduše više u naučenjačkom ruhu nego u političkoj stvarnosti. Ličnosti, koje su sa simpatijama pozdravile naš pokret mahom su osobe nastrojene filozofički ili duboko socijalno. Sve veličine internacionalnoga svijeta, ako čudoredno osjećaju, bili oni konzervativci ili radikalni naprednjaci, po prirodi svoga slobodnjačkoga naziranja nalaze shvatanja za težnje što se odlikuju u građnji židovske narodne domaje u Erec Jisraelu.

A je li naš stav dorasao, etosom svojim, stavu nežidova prema ideji Palestine? Valja da se sjetimo našega zanosa, koji je u mjeri, kojom je izblijao, bio — može se da kaže — uvjetovan vanjskim slučajnostima i dešavanjima. Kad je Mirova Konferencija primala Weizmanna i Sokolova kao predstavnike regenerativnoga židovstva, što teži za akcijom, kad je objavljena odluka stvorena u San Remu — u ovakim je časovima izbijala frenetičnost našega oduševljenja. Tako su događaji van nas bili momenti, što su nas pobudjivali na zanos. Ali konstantni nutarnji zanos pregalštva slabio je, nije ga bilo i nema ga u dovoljnoj mjeri. Ovo valja da se izmijeni. Ovakom, kako to nesamo u nas nego i drugih biva, ne smije da ostaje stalnim pojavom. Dotučnost, zaspavanje punokrvnoga djelanja javlja se i drugdje, u nas tek ima nešto tragičnije posljedice. I mi dvostruko treba da uzastojimo da korigiramo ovo naše duhovno, pehičko i osjećajno stanje.

Kad omjerimo akt Balfourove deklaracije, vjeru koja je stvorila, i uočimo što je Balfour kao državnik velikoga kalibra politički riskirao, kad se ono bio toliko založio za naše idejno nastojanje, pa s time poredimo sve pojave u nas, mora, gotovo, da nas bude i stid.

Dvadeset i devetoga oktobra stigao je Weizmann u Ameriku. Da se zapitamo prije svega, zašto je otišao onamo? Do krugova, koji nisu cioniste, nego filantropi, pa kao neki viši sloj nad običnim narodom vrše svoje djelo kao neko milosrdje odozgo — do krugova, za koje je ovakovo dijeljenje milostinje važnije od renesanse naroda.

Weizmann je po nekoliko puta već morao, po svojoj odluci, da se u svome položaju ponižava tražeći novac za ostvarivanje ideje, a činio je to jer je pokretu dao zalog svoje ličnosti, svoje duše i svih svojih osjećaja. I tko od nas, bio radikalac cionistički ili ne, smije da spočitava Weizmannu podcitanje cionizma, kad znamo da ima jedan put do necionista, uvjetovan činjenicom, da sami ne možemo da zadovoljimo imperativnu potrebu, da se ideja Palestine što prije privede u djelo?

I prije svega i svakog diskutovanja: na nama je da vršimo, zaista vršimo svoje dužnosti, a ne da ih tek naglašavamo. Tu je u dokumentarnom smislu na prvom mjestu šekel. I ako su se na više kongresa znale da vode duge diskusije hoće li u jednoj zemlji šekel da iznosi za dinar više ili manje, šekel u novčanom smislu nije faktor.

Što je dakle šekel osim naših 15 dinara?

Šekel ima dvojako značenje: nutrašnje i vanjsko. Veli se: cionista je onaj, koji priznaje bazelski program. Cionista dakle može biti onaj, koji je nacionalan Židov i povrh toga traži, da se u Palestini izgradi židovska narodna domaja. Šekel je prema tome dokumenat priznavanja bazelskoga programa. njime se vrši brojanje pristaša toga programa.

Nutrašnje, šekel označuje ispovijest. Ništa u šekelu nema potpuno značenje. I ništa ne bi bilo deplasiranije od davanja nekog filantropijskoga momenta šekelu, koji valja da uzimamo nuždom naše unutrašnjosti, koja ište, da imamo do-

kumenat naše orijentacije. Nije cionista onaj, koji ne traži šekel, svoj kredol

Financijski karakter šekela jest u tome, da se sredstva, koja on donosi, upotrebljavaju za funkcionisanje aparata Svjetske Cionističke Organizacije. Ali šekel nije nikada dostajao. Cionistička Organizacija otkako postoji nije bila u položaju da radi samo na financijskoj bazi jedinoga šekela. Pribjeglo se zbog toga zlatnom šekelu. Kad bi svaki cionista u pogledu šekela izvršio svoju dužnost, ovo bi se stanje moglo da popravi.

Ima šekel još jedno nutrašnje značenje. Cionistički se izbornici stavlja u svoje izborne listine po šekelu. Imademo samo jednu statističku maticu, a to je šekelska. I stari naši nijesu imali organizovane matice nego su se brojali po prinosu: šekelu.

Razvitak pokreta nužno donosi unutrašnju diferencijaciju. Razna shvatanja stvorile svoje potrebe. Njihova se snaga uvažuje prema broju pristalica, koji su uplatili šekel. Pristaša jedinoga tabora treba da zna, da se njegova stranka može da afirmira kao faktor u stvarno organizatornom pogledu samo time, što njeni pristalice posredstvom šekela jačaju ili održaju manifestaciju: vidljivost njene snage.

U vezi sa šekelom mi moramo da riješimo jedno načelno pitanje. Imamo li da budemo aristokratski minoritet ili nam je, jer uvažujemo realnosti, potrebni što širi krug pristalica. Zbog Palestine, zbog Lige Naroda, mandatarni vlasti, Arapa, necionista, sila i pojava van nas, zbog majoriteta u Palestini mi moramo da se osvrnemo na vanjske odnose, na koje možemo da utičemo tek kad nam je snaga i efikasno, brojčano vidljiva. Ne pita se tude za imponderabilija, za apsolutnost našega uvjerenja, nego se uvažuje spoljašnji izričaj. Prema tome mi moramo da sa što većim brojem pristalica istupamo pred faktore, koji u procesu, kojim polazi naš pokret, dolaze u obzir. A sve većim brojem mi uporedo jačamo i našu samosvijest. Tude se javlja cirkulus djelovanja pojedinca na skupinu i obratno.

Držim da sam svime rečenim ovdje objasnio važnost i sadržinu malenoga listića, što ima da se nabavi svake godine, kao legitimaciju cionističke svijesti. Bilo je ranije vremena, kad je važnost šekela u svijesti svakoga člana pokreta nadmašila sve ostale prinose i fondove. Onda je još ponos cionistički dirigirao po koji čin.

Zagrebački cioniste, treba da budete nesamo plaćaoći šekela nego i raspačavatelji. Jačajte svoju vezu s cionizmom. Radite živo i omogućite da ma narednom kongresu delegacija iz Jugoslavije bude brojila barem četiri delegata. Podajte od raz shvatanja, da je sveta i nesitna zadaća biti raspačavatelj šekela!»

Nakon govora g. dra. Lichta koji je naišao na živo odobranje svih prisutnih, šekelski je komesar za grad Zagreb g. dr. Oto Braun razdjelio šekelske blokove saveznoga doprinosa i dao upute za provodjenje šekelske akcije u Zagrebu.

Iza toga uzeo je riječ g. dr. Cvi Rothmüller:

»Ova je godina prva godina jedinstvenoga šekela. Uvodjenje jedinstvenoga šekela pozdravila je omladina od svega srca. Ona je ranije, pred odluke vrijeme, bila tražila, da se uvede omladinski šekel. Uz obični, neopredijeljeni cionizam centruma ona je tražila nešto više i šire, da odrazi svoj omladinski specifikum. Nije joj pogodovalo da se opredjeljuje partajski, ali je ipak u svojoj sretni kupovala partajске šekele, jer je tude nailazila na ma i dio svojih specijalnih težnja. Ali je ona u duši bila uvijek nosilac cionističkoga jedinstva. Frakcionisanje koje je prirodan pojav u procesu, u kojemu je cionizam danas kao, tako reći, državni organizam, koji se ostvaruje, to frakcionisanje nije momenat, za koji se omladina može da zagrijava, jer su joj koncepcije široke i fluktuidne, pa ne voli da se sužava u formalisane programe. Sad, kad se raspačava samo jedan šekel, omladina ima mogućnosti da s više ljubavi i radne požrtvovnosti pristupi poslu i zadaćama označenim šekelskom akcijom.

Slavimo obljetnicu Balfourove deklaracije. Imade ih i medju nama koji govore, da je Aha! Haam imao pravo kad se bojao chartera, jer bi se lako mogla, da pokaže nedoraslost Židova, da izvrše ono, za što im je charter dan. Ovi, što tako misle, imadu djelovanje pravo Balfourova deklaracija jest priznaja naše sposobnosti i snage, da možemo stvoriti svoj dom. Bilo je ranije već deklaracija, što su nam bile otvarale različite mogućnosti židovskoga rada. Ali su te deklaracije ostajale krpice papira, Sad imademo deklaraciju, koja označuje početak zbiljskoga djelovanja. Kad se ono diskutovalo o tome je li Balfourova deklaracija tek obično očitovanje na papiru ili je golem događaj s izvjesnom političkom sadržinom i važnošću, rekao je dr. Weizmann, da će Balfourova deklaracija ostati krpicom papira sve dok mi iz nje ne učinimo i nešto više. I mi se sad nalazimo u jeku radne rasparčanosti. Rad je podijeljen, pa su nam govori puni pojedinosti i specijalnih zadaća. Nema bogate zanošljivosti prvih dana, kad je sve sjedinjeno lako moglo da bude zahvaćeno jednim mahom, jednostavnim idejnim programom. Cilj se činio bližim, a teškoće se previjale. Zaboravili smo da držimo lijepe govore na našim konferencijama. Naša vijecanja tek su cizure, kad se na čas imade da iskoči iz tečaja rada i porazgovori o zadaćama i stanju. I svetkovine pokreta, kao što je ova današnja, jedna je od cizura, kad imamo da iskočimo iz sitnoga rada i govorimo o osnovci rada i postulatima ideje, pa da zatim opet zadjemo u dataje svakidašnjega djelanja.

Združenje proslave Balfourove deklaracije i šekelske akcije nagoni na razmišljanje o Cijon. Organizaciji. Weizmann je jednog bio Cijon. Organizaciju usporedio s iglom, koja za sve šije isve oblači, a sama ostaje gola. I ta igla treba da se obučuje. Pokret treba da imade snažnu organizaciju u svome centru. Ona ne smije da bude tek instrumenat za sabiranje novca. Ona

mora da zahvatom svoje idejne važnosti utiče na savremeno gledanje na židovski svijet. Danas je sve stavljeno na jednu kartu: Palestinu. Ako je ondje i nešto loše, dobro je, jer je nužno stvoreno. Spoznaje o važnosti palestinskoga rada, o zadaci Cion. Organizacije treba širiti u galutu.

Ovom bih zgodom da istaknem jedan pojav. U općinama, u kojima su cioniste zadobili većinu, kao da je sustao stvaralački impuls cionizma, koji je — ranije, kad su cioniste bili u opoziciji utjecao na rad općinskoga vodstva. A na nama je, da baš ovim putem ostvarujemo zadaće cionističkoga pokreta u galutu. Pokazalo se da nam fali palestinska svijest potrebna za istrajni rad unutar židovstva. Pokret treba da se aktivise u nas. Svaki za se mora da nadje put, na kojemu će da se aktivise. Ali mora da ostvaruje svoj put! I tako ćemo moći da i druge privedemo smjeru i radu, koji je po našem naziranju, potreban i odlučan.

Govor g. dr. Rothmüllera popraćen je oduljim odobravanjem. Iza toga završen je zbor, kojim je u Zagrebu započela sistematska šekelska akcija.

PROFESOR ALBERT EINSTEIN O »DRUGOJ AMERIČKOJ KONTROVERZI«.

Berlin, 9. novembra. (JTA) U interviewu zastupniča Jevrejske Telegrafске Agencije sa prof. A. Einsteinom govorio je ovaj učenjak o relacijama židovske kolonizacije u Palestini i kolonizacije Krima. Među ostalim kazao je, da se nada, da će nastojanja dr. Weizmanna u Americi oko ostvarenja Jewish Agency, uroditi uspjehom. Izgradnja Palestine gigantska je zadaća, koja iziskuje ogromne napore čitavoga židovstva. Trebalo bi duboko žaliti, ako pregovori ne bi donijeli željenoga rezultata uslijed kontroverze o krimskoj kolonizaciji. Držim, da se može samo u Palestini stvoriti djelo trajne vrijednosti, i da sve, što se u dijaspori radi imade tek pallijativnu vrijednost. Pored svega toga ne treba pobijati nastojanja, kao što je kolonizacija Židova u Rusiji, jer ta hoće da tisućama, koje Palestina ne može absorbirati, daje bitnu pomoć. A i takova nastojanja vrijedna su da se pomažu. Trebalo bi dakako ispitati, me bi li se našlo uspješno polje kolonizacije i rada, kad bi se Transjordanija otvorila Židovima. Ni u kojem slučaju ne treba da se damo uplivistati pri svom radu oko izgradnje Palestine današnjom krizom u Zemlji. Kriza je prirodno morala nastati, a Židovi svijet zema. treba da upru sve svoje snage, ne samo da osiguraju ono, što je već stvoreno u Palestini, nego da se pokroči što brže u radu.

RUMUNJSKA VLADA I ŽID. NARODNA DOMAJA.

Bukurešt, 9. novembra. (JTA) Rumunjski ministar za vanjske poslove Mitilineu izjavio je u razgovoru s direktorom Keren Hajesoda Lejb Joffeom, da rumunjska vlada u simpatijama prati cionistički pokret i rad oko izgradnje žid. narodne domaje u Palestini. Vlada je štaviše spremna, da potpuno pomaže. Joffe je govorio hebrejski, pa je njegove riječi g. Libašan prevodio na rumunjski jezik.

NOVI GRAD ŽIDOVA, KOJI SVETKUJU SUBOTU.

Wien, 9. novembra. (JTA) Saznajemo, da je grupa Židova kapitalista odlučila podignuti pokraj New-Yorka grad, u koji bi sad stalo oko 10.000 duša. Po statutima, smjet će u tom gradu stanovati samo oni Židovi, koji će savjesno svetkovati subotu.

Darius Milhaud

Ima već više od deset godina što je Darius Milhaud izdao ruku od devet židovskih pjesama. (»Poems Juifs«). Sudbina htjela da se dulje vremena ne pjevaju mnogo. Tek kad je židovska muzička javnost Darius Milhauda priznala markantnijim i najrevolucionarnijim predstavnikom francuske »moderne«, došle su i ove pjesmice »čednog« naslova u cion. Čuli smo ih dosta puta u evropskim koncertnim dvoranama. Sjećamo se i jedne izvrsne izvedbe u Zagrebu. Ne ćemo biti danas u detaljniju ocjenu te zbirke, nego bismo da namismo da je Milhaud zaista lijepo udovoljio geniju svoje rase, što je zahtijevao da napiše tu zbirku. Odgojen u francuskoj kulturi i sredini bio je inspirisan jedino onim duhom, koji je iz francuski prijevoda odisao odličnih tekstova budio u njemu govnu, Milhaudovu muziku. Ta je muzika više njegova nego židovska. Nama u dobroj mjeri strana.

No drugi su razlozi da na ovom mjestu govorimo o Milhaudu. I on se indirektno priključio pokretu židovskih muzičara i vjerojatno je, da će nakon proživljenih kriza (nekoliko ih je proživio) dati židovskoj muzičkoj literaturi djela, o kojima će konačno da sude oni koji dolaze.

Nedavno sam čuo u dvorani pariškog konzervatorija nekoliko »Židovskih pjesama« Darius Milhauda (Madelaïne Grey i Jeanne Pas de loup), koje nam najavljuju bez sumnje novi korak u njegovom stvaralačkom radu. Da uzumogne svoj stvaralački kompozitorski rad kasnije plodno upotrijebiti za židovsku muziku, on se baca na upoznavanje i obradivanje istočno-židovskih jidiš pjesama. Obično ih na način dosad najslobodniji neobuzdan u pogledu tehničkih izražajnih sredstava i frapantnu u postavljanju glazbenih problema. Kritičar stroge »Revue Musicale« kaže dobro, da su te pjesme tako obradene, te predstavljaju »veritable recreation«.

Prekrasni »Hamavdil« (Kaufman, br. 10.) sa svojim davnim »Git voh...« pa poetička uspavanka »Šluf šluf...« (Kaufman br. 16.) i »Ahavat raja« (Engel I. sv. narodnih) bile su najnovije obradbe, koje su nas ponukale da ovdje na ovom mjestu konstatujemo.

Darius Milhaud konačno je ispravno shvatio, da će slovo i neovisno komponiranje biti za židovsku muziku tek plodonosno, kad naši kompozitori ne preznu ove čedne jidiš

PISMO IZ LONDONA

Cijonizam u Engleskoj

WEIZMANNOV OPTIMIZAM. — VELEDUŠAN DAR G. BARONA. — ENGLJSKI PARLAMENTARCI ZA CIJONIZAM.

(Od našega londonskoga dopisnika).

U brojnim govorima, što ih je prof. Weizmann izrekao u engleskim gradovima izbija i opet snažno njegova nepokolebiva vjera u židovsko obnovno djelo. Ova jaka vjera nije promašila učinka ni kod elemenata, koji su inače hladni prema židovskim odnosima. Osobito je zamašaja posljednji Weizmannov govor u Londonu neposredno prije odlaska u Ameriku. Oštrim je riječima žigosao pesimizam radi časovite krize u Palestini. Imajući u vidu sve poteškoće, on tvrdi, da nema razloga zabrinutosti tim više, što će snažnim zahvatom cionista i ostalih Židova situacija moći naglo na bolje da krene. Palestina se nalazi u prelaznom stanju i izvrnuta je gospodarstvenim krizama kao svaka druga zemlja. Ako godišnje uselimo i ukorijenimo 25.000 Židova, onda nema mjesta pesimizmu. Dakako, to će uspjeti samo onda, ako će židovski narod shvatiti historijski zadatak, što mu nameće sadašnjost.

Ovom govoru prof. Weizmanna slijedio je čin g. B. Barona, koji je svoj interes za zemlju otaca i svoje razumijevanje za potrebe obnovnog rada dokumentirao veledušnim darom od 25.000 funti Keren Hajesodu. G. Baron je već jednom zgodom darovao 35.000 funti tako, da je njegova požrtvovnost iznad svake hvalje. Gest g. Barona imao je silan moralan učinak, a nema sumnje, da će i materijalni slijediti. On je sjajan primjer tradicionalnog Židova, iz čijeg srca bogatstvo nije moglo istisnuti židovske osjećaje.

Kao što je g. Baron učinio obnovnom djelu velikku zaslugu svojom materijalnom pomoći, tako mu je pružio moralnu pomoć g. Finburgh, član Donje Kuće.

Njegovom inicijativom osnovan je odbor, kome su članovi pripadnici svih engleskih stranaka, sa zadaćom da pripomogne ostvarenju Balfourove deklaracije. Političko značenje osnutka ovog odbora je veliko tim više, što se je držanje Arapa prema Balfourovoj deklaraciji znatno promijenilo u zadnje vrijeme. Čuju se već ozbiljni glasovi iz krugova arapske egzekutive, da se obustavi suzbijanje ove deklaracije i da se zajedno sa Židovima poradi oko podizanja Palestine. Svakome će biti jasno, koliko je znamenit ovaj preokret za židovske interese u momentu, kada parlamentarci svih engleskih stranaka uporno traže, da se Balfourova deklaracija pretvori u djelo. Zanimljiva je činjenica, da u gore spomenutom odboru ima 40 članova vladajuće konzervativne stranke, od liberala je pristupio Lloyd George, a od Labour-party njezin vođa Mac Donald.

S. Goldberg.

RATIFIKACIJA ZAKONA O ZAŠTITI RADNIKA U PALESTINI

Jerusalem, 9. novembra. (JTA) Palestinska je vlada nedavno objavila tekst zakona o zaštiti radnika pri nezgodama. Ako radnika u radu zadese smrtna nezgoda, mora po tom zakonu poslodavac radnikovoj porodici platiti odštetu do 250 funti. Ako je tko nesposoban za rad uslijed nezgode, mora poslodavac cijelo vrijeme, što je radnik nesposoban za rad, plaćati radniku tjedno 150 pijastra. I sama vlada, kao poslodavac, potpada pod taj zakon, koji je izdan po obvezi vlade prema Ligi Naroda.

melodije, nego ih postave u centar svega svog stvaranja jer će one i u buduću biti ognjište žid. muzičara, jer će njihovi elementi biti elementi buduće nove židovske muzike.

E. G-r.

Lesser Ury

K šezdesetgodišnjici njegova rođenja.

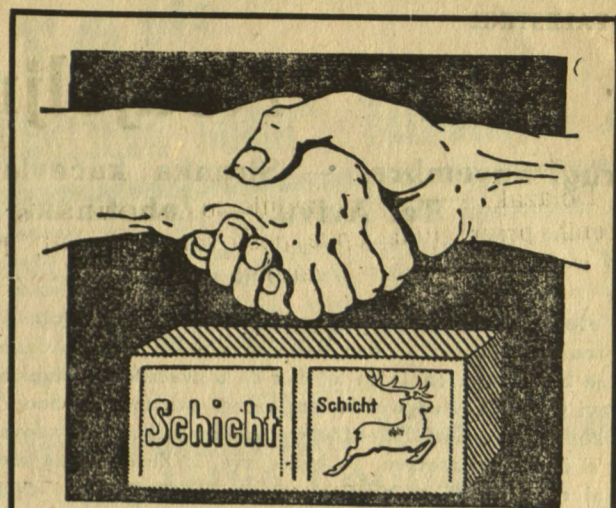
Čim su Židovi izašli iz tjesnoće zidina geta i imali mogućnosti da se slobodno razvijaju, počele su se posvuda isticati ličnosti, koje su i na području umjetnosti dokumentovale upravo čudesnu duševnu snagu kroz stoljeća potlačenog naroda.

Naročito u slikarstvu vidimo velike židovske talente, koji su u neku ruku dapače vodje i kreatori putova novih smjerova i pokreta. Francuski impresionizam ne možemo zamisliti bez Camilla Pissarra; nizozemski slikarstvo probudio je novo veliki Josef Israels, vođa mlade švedske slikarske škole je Ernst Josephson; vođa njemačke secesije je Maks Liebermann; Chagal i Meidner su poznati prvaci moderne. Svi su ovi umjetnici samo tipovi židovskog intelektualnog mentaliteta. Njima se pridružio, premda ide svojim posebnim putem, Lesser Ury, koji je još danas unatoč svojih 65 godina impulzivan, originalan izražaj čutilne ekstaze u bojama.

Prvi puta izložio je Ury svoje slike 1889. u Berlinu izazvao je opće čudjenje, jer su njegove slike značile revolucioniranje do tada priznate umjetnosti. Što je on slikao i kakove je boje bacao na platno — to se nitko nije usudio prajti njega. »Tko je taj drznik«? pitali su kritičari i umjetnici.

I tako se dočulo, da je taj novi talenat Lesser Ury, neki siromašni, gladujući Židov. U ono doba najveća sila među umjetnicima. Adolf Menzel upozna u Ury-u velikog umjetnika i pribavi mu nagradu, da može poći u Italiju. Kad je Ury god. 1893. opet izložio, vidilo se, da je postao nedostiživ slikar prirodnih krasota. Sve je njegove slike provejavala divna poezija, a njegove žarke boje bijahu prelivene suptilnom čuvstvenosti tako, da su na gledaoce učinile golemi dojam. Već ovom izložbom stupio je Ury u prve redove njemačkih impresionista.

Duga je borba bila potrebna, dok je Ury izvjestio priznanje za svoju osebnost, ali snažnu i oduševljenu tehniku slikanja prirode. Medjutim njegove goleme kosmičke i biblijske

Nerazdruživi su

Jelen i Schicht,

znakovi pravoga Schichtovoga sapuna.

Oni su pojam i jamstvo čistoće.

Čuvaju rublje i ruke.

Neprijatelji su muke i naprezanja.

Pazite, da Vam ne podmetnu drugi sapun „dobar kao Schichtov“. Ostanite kod onoga, što se tokom 77 godina pokazalo kao najbolje.

PLAN CIJONISTIČKE ORGANIZACIJE ŽENA.

Jerusalem, 9. novembra. (PC) Uvažujući gospodarsku depresiju u Palestini, zaključila je egzekutiva Svjetskoga Saveza Cijonističkih Žena, da će sve napore uložiti, e da bi najveći dio godišnjega budžeta za 1926. i 1927., odmah početkom godine namaknula, pa da skoncentriše svoj rad oko djevojačkih kvucot (grupa). Posljednja je konferencija za tu svrhu predvidjela sumu od 3000 funti. Taj bi projekat mogao da stotinama djevojačaka, koje su sada besposlene dadne mogućnost seoskoga naseljenja.

DVA ZASTUPNIKA ŽIDOVA U MADJARSKOJ GORNJOJ KUĆI

Budimpešta, 9. novembra. (JTA) Po zahtjevu ortodoksnoga židovstva u Madjarskoj, imat će ortodoksi u madjarskoj gornjoj kući svoja zastupnika. Prema najnovijem planu vlade birat će ortodoksi i neolozi po jednog zastupnika.

ZEMALJSKA KONFERENCIJA CIJONISTA ZAPADNE GALICIJE.

Dne 31. oktobra bila je u Krakovu zemaljska konferencija cijonista Zapadne Galicije. Na toj je konferenciji sudjelovao 221 delegat. Bilo je zastupano 60 mjesnih organizacija. Predsjednikom organizacije ponovono je izabran nar. poslanik Dr. Thon. Za predsjednika egzekutive izabran je dr. Zimmerman.

kompozicije nisu do danas pravo shvaćene. Ove revolucionarne slike u pogledu tehnike i naziranja još čekaju na svoje vrijeme. Medju njima se ističe grandiozni prikaz boli i tuge naroda bez zemlje »Jerusalem« Kao što je nekad Rembrandt oživio biblijske priče svojim slikama, tako i Ury slika simboličke prikaze Biblije. »Izgon iz raja«, »Jeremija«, »David«, »Potop« »Mojsija« »Rut« i »Lea«.

I u grafici je Ury pokazao da je majstor kao i u slikanju klistom. Ury je doživio mnogo razočaranja i borba, ali on nije klonuo, već je ostao vjeran svojoj umjetnosti. Morao je ostariti da postane uvažen. Godine 1916. izložio je 80 slika, koje su pobudile oduševljenje općinstva i pohvalu stručnjaka. A prigodom njegove 60-godišnjice odlikovala ga Berlinska secesija osobitim počastima. Što je prije 40 godina izazvalo zgražanje — danas se hvali i slavi!

Majstor Lesser Ury radi još uvijek neumorno mladenačkim žarom i poletom. Njegov je atelje pun slika, između kojih se najviše ističe nedovršeno monumentalno djelo »Jakobov blagoslov«. Ova slika treba da bude kruna Uryeve stvaralačke snage. Na njoj će se jasno razabrati, da umjetničkom djelu neprolaznu vrijednost ne daju samo boje, svijetlo i kompozicija, već takodjer umjetnikova duša, koja se zrcali u slici.

(Prema dru. Karlu Schwarzu »Jued. Rundschau«).

Časopisi

»HANOAR« LIST JEJREJSKE OMLADINE U JUGOSLAVIJI
GOD. I. BROJ 1.

Tko je patio sva kretanja unutar naše omladine u zadnjim godinama, sjećat će se sa koliko muke i teškoća nastojala je ta omladina da pronadje mogućnosti i sredstva, kako bi što više pridonijela obnovi židovskoga života u nas. Predstavnik te omladine, »Savez Židovskih Omladinskih Udruženja«, u tom je cilju izdavao listove (Gideon, Sav. Vjesnik), knjige (Kolonizacija Palestine i razne litografske edicije), pisma, brošure i cirkulare. Vijećalo se, govorilo se, učilo. Ta je borba bila i jest mučna. Šačica svijesne i samosvijesne omladine godinama se bori protiv bujice tromosti, zamllosti i dezinteresmana. A u toj borbi najvećim dijelom zakazala je svaka pomoć sa spoljašnje strane. Ima doista smionosti u te omladine, koja se već godinama suprotstavlja negativnim tendencijama zamiranja u našoj židovskoj sredini.

IZ PALESTINE.

Nedjeljna kronika

Drugi novembra. — Stranka kućevlasnika bojkotuje izbore za gradsko vijeće u Tel Avivu. — Žabotinski. — Konferencija „Ahdut Avoda.“

(Od našega redovitoga palestins. izvjestitelja).

Medju Židovima Palestine prošao je ove godine gotovo nepažan 2. novembra — dan Balfourove deklaracije. U Jerusolimu je Egzekutiva odabrala taj dan da u svečanom sastanku pozdravi Colonela Wedgwooda, engleskoga poslanika Labour Party, koji sada obilazi Palestinom. U nekim ulicama gradova vidio si i po kojom zastavu. To bijaše sve. U Zemlji nema vremena ni raspoloženja za proslavu a niti za spominjanje izvjestitelja. Sve misli i svi naponi upereni su onamo da se, što je prije moguće nadje izlaz iz poteškoća, u koje je zapao Jisrov. U takvom raspoloženju nema vremena za demonstracije. I medju Arapima je prošao 2. novembra, a da se nije mogao osjetiti bilo kakav pokret. Još prošle godine bijaše velik dio dućana u arapskim četvrtima zatvoren u znak prosvjeda protiv deklaracije. Ove se godine nijesu nigdje mogli zamijetiti znaci štrajka. Kako izgleda, vodila se propaganda vrlo mlako, a osim toga bit će, da za ovu prosvjednu akciju, prije svega, nisu mogli pridobiti arapsku masu. Po svim znacima pomirila se većina činjenicom židovskog useljivanja, a osim toga zamjećuju mnogi probitke, što ih useljivanje donosi općenito zemlji, a time i pojedincima.

Neki su arapski organi s jafanskim »Felestinom« na čelu iskoristili i ovaj puta priliku, da svoje neprijateljske tendencije još jedamputa sabere u obliku proglašaja. U tom članku drži se u ednik »Felestina« prije svega sadašnje ekonomske krize služi se njome kao dokazom za neuspjeh cionističkog rada. Čini nam se, kao da je time jedva našao odziva. Muslimanska federacija u Haifi i arapska egzekutiva poslali su prosvjedne brzojave na Savez Naroda i englesku vladu, koji se od česti obaraju i na postojeću administraciju mandatarne vlade. I ovi prosvjedi po svoj prilici dolaze od onih poznatih malenih krugova i ne mogu se ocijeniti kao izražaji narodne volje za koje ih prikazuju. Popuštanje ili da bolje reknemo nestajanje štrajkovnog pokreta drugog novembra dobar je znak. Premda se djelomice dađe razumjeti iz jednostavnog razloga, što su arapski krugovi ravnodušni, to ipak nema sumnje, da je prodiranje cionista uz potrebite mjere opreznosti najzgodniji način da postepeno obavještava sve stanovnike o pravim nakanama cionizma i o vrednotama, što ih zemlji donosi.

Po novom izbornom zakonu u Tel Avivu, o kojemu smo nedavno izvjestili, izgledalo je vjerojatno da će doći do pomicanja sila unutar gradske uprave. Prema radnika morala je uzmaknuti pred jednom koalicionom vladom, u kojoj su trebali sudjelovati po mogućnosti svi smjerovi. Tako su predviđjali tečaj izbora. Izborne su listine objavljene i pojedine su skupine već iznijele svoje programe. Tada je cijelu kombinaciju zadisio udarac, koji je došao nečekivan usprkos svemu, što je Tel Aviv doživio u pogledu unutarnjih borba posljednjih mjeseci. Stranka posjednika kuća i zemljišta stvorila je na posljednjoj svojoj skupštini odluku, da ne sudjeluje pri izborima za municipalitet, jer prema postojećem izbornom redu nema mo-

gućnosti, da će si kućevlasnici osvojiti znatnije mjesto, a oni ne će da nose odgovornost za municipalitet, koji se skrbi samo za radnike. U gradu je ova vijest izazvala uzrujanost i prosvjed. I ako su borbene metode kućevlasnika u njihovoj parnici protiv municipaliteta pred vladom prešle svaku mjeru tako, da su i umjereni krugovi ove praklike smatrali »narodnom izdajom prema narodnoj autonomiji«, ipak nije nitko računao s bojkotom. »Haarec« označuje ovu odluku jednakom »ludilu i grijehotom«. To je prvi slučaj, da se Židovi apstiniraju od jedne židovsko-autonome ustanove, jer se boje, da ne će moći očuvati svoje interese. Upravo ovo obrazloženje čini odluku još neshvatljivijom, jer se ne može uvidjeti, gdje će ta skupina unutar grada i gradskog gospodarstva moći doći do izražaja, ako ne sudjeluje u upravi. O nacionalnoj šteti ovakvih predsjedanih slučajeva ne treba dalje govoriti. Držanje stranke kućevlasnika u parnici pred vladom već smo više puta osvijetlili. U štampi se prilikom objavila nada, da će kućevlasnici još revidirati svoju odluku. To bi zaista bilo poželjno.

Ako se to ne bi dogodilo, onda će izbori svakako donijeti znatnu prevagu ljevice. Sve listine još nisu izašle. Ali koliko se danas može reći, udružiti će se, uz revizioniste, »Ole polim«, demokrate i neke manje skupine, i radničke stranke »Ahdut Avoda« i »Hapoel Hacaïr« u jedan blok. Da li će ovaj blok nositi zajedničku listu ili samo stvoriti utanačenje obih stranaka, odlučit će se ovih dana. U svakom će slučaju ovaj blok i centum, t. j. demokrate predstavljati najznatniju silu u izbornoj borbi. A tu i tamo se naslućuje, da nije isključena većina radničke frakcije pogotovo, kad se desno krilo povlači s bojišta. U gradu su očekivali koalicionu sviju grupa. Krugovi desnice i centuma počeo su navaljivati u zadnjoj uredovnoj periodi na vladu radnika. Ljevica je pripravna i hoće danas da podijeli vlast s ostalim odgovornim skupinama. Uz današnje prilike samostalno vođenje gradskog gospodarstva znači za ljevicu golemu odgovornost, jer je u Tel Avivu polovica svih nezaposlenih Palestine, a radi ekonomskih komplikacija porezi ulaze velikim poteškoćama: a municipij mora da provede još i velike javne radnje, — da stvori mogućnosti zaposlenja. Osim toga je naravno, da će municipij biti u svom radu znatno potpomagan, ako će svi dijelovi stanovništva biti zastupani u upravi i time biti zainteresovani na sardnji u gradu. Zato su i sve stranke i skupine računale s koalicionom na, po mogućnosti, što široj bazi. Prema novo nastalim prilikama opet je nastala mogućnost za znatnu izbornu pobjedu ljevice, pa ako bi i ova zostala, ne bi se više moglo govoriti o sudjelovanju svih krugova na upravi municipija, kad se je eto jedna struja već unaprijed od izbora apstinirala. Očekuje se, da će se jedan dio kućevlasnika ipak udružiti na jednoj listini. Međutim počinje izborna borba u potpunom opsegu. O pojedinim skupinama i njihovim programima slijedeći put.

Prošle je subote završio Žabotinski u Tel Avivu niz svojih referata u Palestini. Još jedamput će imati prilike da razjasni svoje gledište na konferenciji revizionista, koja se sastaje koncem ovog tjedna, onda je njegovo gostovanje u Zemlji završeno. Ovog s. tjedna jedva tko oglašio da s njime diskutuje. Štampa je objavila izvještaje, a inače tek nekoliko primjedaba. Sve je skupštine posvema ispunio svojim referatima Žabotinski, a za diskusiju nije bila dana prilika. Pripreve za izbore u Tel Avivu i razne konferencije, što gone jedna drugu i iscrpljuju posvema vrijeme razlogom su, da interes za Žabotinskog prestaje završetkom njegovih skupština koje su uvijek brojno posjećene. Ali rasprava i razračunavanje će doskora započeti i rasvijetlit će, u koliko se Palestina slaže s mišljenjem Žabotinskog.

Referatima, koji su zamišljeni kao suvisla cjelina, pokušava se sistem, da se počne s po mogućnosti najobzirniji mislima i umjerenim prijedlozima, a postepeno da se predje, ako ustreba, i na senzacionalne. Dok se je Žabotinski u svom prvom govoru ograničio na najobičnije zahtjeve, on je u Jerusolimu dodao već zahtjev za parlamentom, u kojemu bi Židovi bili u razmjeru prema broju cijelog židovskog naroda. U četvrti pak skupštini razvio je cijeli svoj program do zajma palestinske vlade u kolonizacione svrhe, za izvlastbu zemljišta etc. Vrhunac njegova djelovanja bijaše jedna skupština za omladinu u Tel Avivu, koju je sazvalo udruženje »Ezrah Hacaïr — mladi građanin«. Tu je palestinska omladina dobila da okusi unaprijed zašto je revizionisti hoće da uzgoje. Palestinska je štampa donijela o skupštini samo izvratke i toga radi odričemo se, da se s ovom stvari u tančine pozabavimo. Što će se prije zaboraviti, to bolje Palestina s Žabotinskijevom teorijom, koja je on u punom opsegu razvio u Palestini, zahtjeva poseban postupak. Polemika je tim važnija, jer izgleda kao da će se i u Palestini mnogi pridružiti Žabotinskomu krugu, ne zato što bi bili saglasni s njime, već zato, jer tako postaju središtem opozicije. Sve, što je nezadovoljno, plodno je tlo za Žabotinskijev sjetvu. Dosad nije došlo do razračunavanja i diskusije u Zemlji, premda je ona neophodno potrebna i važna.

Danas je u Tel Avivu završena konferencija »Ahdut Avoda« nakon sjednice, koja je trajala tjeđan dana. Kao s palestinski sastanci, a naročito radnički. obuhvatala je silu program, kođa je velikim naporom ipak nekako svladala. Prema rasprava o položaju u Zemlji i u Galuti te debata o pitanjima sveopće radničke organizacije zapremala je u diskusivno važno mjesto Remesova zajednička osnovca.

Početkom prethodne konferencije »Hapoel Hacaïr« i ovo samo pripreva za konferenciju sveopće radničke organizacije koja će se sastati za tri mjeseca. Uspoređivanje zaključaka

U slučaju

potrebe ogleđala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja, mjedi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti na adresu:

Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 2

Cijene umjerene.

Solidna izradba.

Ta omladina, koja se na jednoj strani bori protiv tromosti u amorfnosti masi, a na drugoj traži puteve k sebi samoj, počela je eto s tom namjerom borbe i traženja da izdava list »Hanoar«, što će reći »omladina«. List je taj osnovan po odlukama Sav. Vijeća omladinskoga Saveza u Sarajevu. Na 24 strana oktava u ukusnoj opr. mi, donosi list veoma lijep materijal. Osobito treba istaknuti da broj sadrži gotovo same originalne radove, što valja naročito pohvaliti. Tako je dana jedina mogućnost svoj omladini, da si ispriča što ima da si kaže, da se povjerava i da dobiva pobuda. Držimo da će taj list naći pun odziv u svih cionista, a naročito će ga prigrliti širi redovi omladine. Želimo to od sveg srca.

Sadržaj je prvoga broja: Naša prva reč, Samuel Romano: Tri pesme, J. H.: I na šesti dan počnu i proslavi šabat, Abraham Josef Baral — Šalom Freiberg: Iz knjige psalmana, Šimeon Dubnov: Izrael u doba prvih kraljeva; Čiča Gross: Oko skrad-ske vatre; Gospodarsko stanje u Palestini, Eliezer Levi: Bolesnica; u rubrici »Naša anketa«: Kako je cionizam odredio i koliko je mijenjao pravac mojega života?, Avram Lavan: Cionizam i ja; Branko Grossmann: Kako je cionizam djelovao na mene. Dalje: C. R.: Dubnovljeva povijest Židova; Eugen Šarin: Film i Židovi, (Ture Sch.: Mi i šport; Natječaj za najbolju pjesmu i najbolju novelu iz redova omladine.

Uredništvo i uprava lista je u Ilici 31, III. kat. Pretplata iznosi godišnje 80 dinara za tuzemstvo, a 100 dinara za inozemstvo. Pojedini broj stoji 5 dinara.

»HAAVIV«, BR. 2. GOD. V.

Izašao je oktobarski broj ovoga našega odličnoga dječjeg lista. Na prvome je mjestu uspio niz uspomena s izleta Ahdut Hacoim. Uz tu stvar donesene su dvije reprodukcije lijepih snimaka sa Plitvičkih Jezera. Nastavlja se lokalizovani Klötzelov Pipenbrink. Šalom nastavlja priču o kralju Šaulu, a Cvi je zastupan dvim pjesmama iz jedne neobjelodanjene oveće zbirke. U rubrici vijesti iz jevrejskoga svijeta ima notica o nekim aktuelnim događajima. Upute u vještarske igre donose tri zanimive igre.

Pored već spomenutih slika u ovome broju ima slika hebrejskoga pjesnika Šaula Černihovskoga i slika sa žetve u Emeku.

List stoji godišnje svega Din 50.— Pretplata se šalje na adresu: Uprava »Haaviv«, Mirjam Weiller, Zagreb, Bakačeva 5, III. kat.

»Haaviv treba da bude u svakoj jevrejskoj kući, u kojoj ima djece.

HABIMA OPET U BERLINU.

Berlin, 4. novembra. (JTA). Ansambl »Habime«, koji sada sa mnogo uspjeha gostuje u Hamburgu, navratit će se prije svođa odlaska u Ameriku opet u Berlin.

NOVI DNEVNIK NA JIDIŠU U LAVOVU.

Lavov, 9. novembra. (JTA) Ovih će dana započeti u Lavovu da izlazi novi dnevnik na jidiš jeziku »Najer Togblat«. List izdaje grupa narodnoga zastupnika dr. Leona Reicha.

POČETAK ZIMSKOGA SEMESTRA NA HEBREJSKOJ UNIVERZI U JERUSOLIMU.

Jerusolim, 3. novembra. (PC). Dne 1. novembra započeo je zimski semestar na Hebrejskom Univerzitetu u Jerusolimu. Otvoren je svečano i oficijelno u auči sveučilišta uz prisustvovanje mnogih odličnika. Medju ostalim bio je nazočan i Col. Wedgewood.

PALESTINSKO NOVINSTVO.

Prema zadnjoj objavljenoj statistici izlazi danas u Palestini 97 novina i časopisa. Od toga na hebrejskom jeziku 52, na arapskom 25, na engleskom 8, na jidiš, na njemačkom i na francuskom po 3, na grčkom, na talijanskom i na španskom po 1.

DOLAZAK INDIJSKOGA PJESNIKA I UČITELJA FILOZOFA RABINDRANATHA TAGOREA U ZAGREB.

U Zagreb je došao indijski pjesnik i filozof Rabindranath Tagore, da održi jedno predavanje o »civilizaciji i napretku« i da zagrebačkoj publici pročita nekoliko svojih pjesama na bengalskom jeziku. Tagore u nekoliko se zgoda bio osvrnuo na cionizam i rad njegov u Palestini. Cijeni palestinsko djelo i očakuje od njega blagotvoran plod sinteze azijske kulture i tekovina evropske civilizacije. Tagore poznaje dobro mladu hebrejsku literaturu i s mnogo simpatije prati njen razvitak. Tagore bi doskora imao da podje u Palestinu.

Podmaklost godina teško djeluje na zdravlje velikoga Indijca. On se rijetko odlučuje na odulja putovanja. To više treba zabilježiti kao naročitost njegov dolazak u Zagreb.

U narednome broju izvjestit ćemo o predavanju.

Proslava 25. god. jubileja natkantora gosp. Katza u kovcu. (Dopis »Židovu«). Rijetku svečanost je imala dana naša općina. Slavio se 25. jubilej ovdašnjega vrlo obiljenog natkantora g. Ilavoslava Katza. U nedjelju poslije dne održala se izvanredna »minha«, a poslije toga se održala u sali Bogoštovne općine svečana skupština. Našem pozadavale su se varaždinska i lendavska općina u lijepom boje g. kantora Jenoe Hoffmann u ime Žid. Omlad. Društva svome je vrlo lijepome govoru ocrtao dvadeset i pet godina rad g. Katza.

Poslije toga pozdravio je svečara odličnim govorom g. dr. Grünfeld, a nakon njega predsjednik Hevre gosp. dr. Vioča.

Iza pozdrava gospojinskog i djevojačkog društva pozdravio je g. kantora Jenoe Hoffmann u ime Žid. Omlad. društva ime Mjesne Cijenističke Organizacije.

Gosp. dr. Schwarz predao je na kraju svečaru dar, su prikupila sva društva i udruženja zajedno s Bogoštovnjom Općinom. (J. H.)

FILM.

Metropol Kino. »Na lijepom plavom Dunavu« subotu 6. ov. mj. u 10 sati prije podne priredila je Uprava Metropol Kina posebno prikazivanje ovoga uspješnoga filma predstavnik štampe i pozvane goste. Ne ulazeći u ocjenu jedinstosti može se zabilježiti, da je film »Na lijepom plavom Dunavu« veoma uspio u onom, što je htio da bude: film u lagodnosti i finoga šarma. U ovome stilu proveden je i u uloga: glavni su nosioci njihovi Lya Mara i Harry Liedtke. Dvoje samo po sebi već privlači zaogr. publiku. I tako je film sve u svemu lijep uspjeh. Uprava Metropol Kina bila sretna u odabiranju svođa repertoara, što mnogo doprinosi popularitet ovoga kino-kazališta, koje se i u prošloj sezoni odlikovalo prikazivanjem odličnih filmova.

SVEUČILIŠTARKA

odlična učenica gimnazije, podučava sve predmete u školi, uključivo njemački i latinski jezik.

Išla bi i djeci osnovne škole kao nadzirateljica i inspektorica. — Ponude na upravu.

Predavanje g. prof. nadržabina Chajesa o temi:

„ZAŠTO SAM CIJONISTA?“

bit će u nedjelju, dne 14. ov. mjeseca u 5⁴⁵ poslije podne u dvorani „MAKABIJEVA DOMA“, Palmotićeve 22

ih konferencija dopušta već unaprijed pregled na tok ove važne konferencije. Stoga ćemo se na nju napose osvrnuti.

Osobiti je momenat konferencije bio govor Colonele Wedgwooda od Labour Party, koji se poslužio tom prilikom da izrazi svoj solidarnitet s cijonističkim pokretom i naročiti interes za socijalne pokušaje Palestine. Osim toga je iskoristio govornicu konferencije da opširno govori o predlohu za municipalni zakon koega drži nepotpunim i pogibeljnim. U toj je tački jšiv istog mišljenja. Ali je obrazloženje obih strana različito. Wedgwood gleda ovaj zakon upoređujući ga sa sličnim odredbama u Indiji, koje se tamo nisu pokazale valjanim, jer su krnjile autonomiju, proizvele trajne sukobe izmedju raznih kasta i vjera i izazvale neprekidnu intervenciju vlade. Ali pri tome previdja posebne prilike Palestine, koja je useljenička zemlja. Slušajući Wedgwoodov govor postalo je mnogima jasno, kako su odnošaji u Palestini drugačiji i zamršeniji nego u ostalim zemljama. I kako su opasne poredbe i kod dobro obaviještenih ličnosti, ako ne proističu iz točnog poznavanja zemalja, koje se uspoređuju. Boravak Wedgwooda u Zemlji dat će poželjnu priliku, da ga o mnogome, što nam se čini važnim, točno obavijestimo.

Gerda Arlosoroff-Goldberg.

Iz štampe

ŠTO MISLI »HRVATSKI LIST« U OSIJEKU O CIJONIZMU.

Dnevnik »Hrvatski List« u Osijeku donio je nedavno članak u fragmentima, od kojih jedan govori o cijon. pokretu u nas. Tu sto'i doslovce ovo:

»U Zagrebu vidim mnogo stranaca. Živahno ti ljudi gestikuliraju rukama, razgovaraju... Što se zbilje i šta se radi? Mene to zanima. Pitam jednog i on mi reče: »Ovo su ljudi koji su došli na cijonistički kongres u Zagreb. Židovi iz cijele naše države«. Da, da, čitao sam objavu u novinama o cijonističkom koncertu. Ovdje se sakupio jedan dio naših državljana koji pripada najmućnijim našim klasama: trgovačkom, novčarskom, posjedničkom. Ti ljudi imaju i pameti i novaca i oni te svoje darove i sredstva stavljaju u službu opće svjetske židovske organizacije. Oni ovdje u Zagrebu konferiraju tri dana šta će sve dalje raditi za židovsku narodnu organizaciju, koja je naročito medju mladim pokoljenjem Židova cijeloga svijeta, uhvatila korijen, dubok korijen... Kako bi bilo lijepo da se ta pamet, energija i novac, upotrebljuje za podignuće naših intelektualnih i privrednih prilika, koje su tako bijedne i žalosne. Zašto ti ljudi, koji su svoj novac i svoju naobrazbu stekli u ovoj zemlji, u kojoj se rodiše, zašto se ne bi isto tako oduševljavali za podignuće naroda, koji ovo njegovo življenje omogućuje? To je za nas doista jedan veliki luksus, pogotovo gdje u nas nema ni najmanje antisemitske stranke, koja bi ugrožavala egzistenciju Židova. U Zagrebu je prije nekoliko godina ustrojena organizacija Židova nacionalista Hrvata, pod vodstvom poznatog hrvatskog pisca i knjižara u Zagrebu Mirka Brayera. Ovaj bi pokret trebalo što više širiti«.

Što pisac tude misli i govori o organizaciji gosp. Breyera — obzirom na njenu hrvatsku nacionalnost — ne bismo da korigiramo. Ali našto će mu posebna organizacija Židova, »nacionalista Hrvata?« Ona — organizacija g. Breyera — stvorila se tek da pobija cijonizam, a ne da skuplja isključivo Židove za stvarnu službu hrvatstvu, odnosno jugoslovenstvu, odnosno itd. G. Breyer ne bi jamačno počinjao takovu kontradikciju, u koju je zapao naivni gospodin pisac u »Hrvatskom Listu«. Jer kad jednom treba Židove posebno okupljati, onda — onda ima već nečega, čega zapravo ima, ali što g. pisac ne vidi, jer su mu mutne naočari pa ne može da pogleda nešto dublje i više. Što je Židove zahvatio vihor narodnoga obnovnog pokreta židovstva, ima svoje razloge, koji nisu jednostavna reakcija na brutalni antisemitizam, kojega, hvala Bogu i na čast ovoj zemlji, u Jugoslaviji nema.

I još je interesantno, da nas je g. pisac zamijetio po »gestikuliranju rukama«!

Trpa nas u najbogatije klase i kori zbog nehaja za ovaj narod tude. Stare li, deplasirane pjesme.

G. pisac smije mirne duše da bude uvjeren, da cijoniste u punoj mjeri vrše svoju dužnost prema zemlji, u kojoj žive, i prema narodu, u čijoj su sredini. Neka se izvoli zainteresovati za podatke, pa će da vidi. Ali cijoniste, ponavljamo opet i ovom zgodom, ne vide potrebe da se natječu u praznoj galami o svome patriotizmu, kako to čine mnogi, koji su, da upotrijebim riječ pisca u »Hrv. Listu«, »veliki luksus« za ovu zemlju, jer sam za nju ne rade ništa, a druge iritiraju. Nama je stvarni patriotizam simpatičniji. I tako pisac ne vidja nikakova naša lomatanja, pa govori, da se ne »odusevljavamo« za napredak naroda medju kojim živimo, i žali sa sve po tri sentimentalne točkice, da se stavljamo u službu neke nebulozne »opće svjetske židovske organizacije«. Zašto tako »općenito«? Zalažemo se za narodno kulturnu obnovu židovskoga naroda, izgradnju njegovoga narodnoga doma i žarišta u Palestini. A ovc zalaganje nema svoj korijen, »dubok korijen« u nečemu od jučer ili prekjučer, nego u veličini jedne stvari stare nekoliko hiljada godina. A sve se to ne kosi s pravom koncepcijom patriotske lojalnosti spram zajednice druge narodnosti, ali je priznajemo, prilično medokučivo za provincijalske uzine, u kojima se sve »ustrojilo«, pa se zastro slobodan vidik u pravu sadržinu velikih stvari.

ŠEKELSKA AKCIJA U ZAGREBU.

U ponedjeljak dne 8. novembra o. g. na proslavi obljettnice Balfourove deklaracije razdijeljeni su prošlogodišnjim povjerenicima šekelski blokovi i oni zemaljske organizacije, pa će — njih pedeset na broju — obredati sve svoje prošlogodišnje prinosnike, od kojih će ubirati šekel (Din. 15.—) i prinos za S. C. J. (Din. 35.—).

Da se uvede sistem, ubirat će svaki povjerenik prinos prethodno samo od svojih prošlogodišnjih prinosnika, iste obračunati na sastanku povjerenika za grad Zagreb, koji će se održati

u utorak, dne 23. o. mj. u 6 i po sati u prostorijama S. C. J., Ilica 38, II. kat. Do toga roka morat će svi povjerenici obići i sakupiti prinos od svojih prošlogodišnjih prinosnika prema popisu, koji im je zajedno sa šekalima uručen, pa će se na temelju tako postignutog rezultata pristupiti provođenju dalje sistematske akcije, kojoj je cilj podvostručenje prošlogodišnjeg broja šekalista u Zagrebu. Šekelska komisija pripravlja za gornji sastanak adresni materijal svih Židova grada Zagreba, koji dolaze u obzir kod nastavka šekelske akcije, a nisu bilo s kojih razloga dosad uzimani u obzir.

Upozoruju se šekelski povjerenici, da ubiru šekel i prinos za S. C. J. za svakoga člana obitelji, a ne samo od oca obitelji.

Dr. Oton Braun,

šekelski povjerenik za grad Zagreb.

REDOVITA GLAVNA SKUPŠTINA »ŽID. NARODNOG DRUŠTVA« U ZAGREBU.

Židovsko Narodno Društvo u Zagrebu održat će svoju redovitu glavnu skupštinu dne 21. XI. 1926. u 11 sati prije podne u dvorani Izraelitičke bogoslovne Općine u Zagrebu s ovim dnevnim redom:

1. Pozdrav i izvještaj predsjednika;
2. Izvještaj tajnika;
3. Izvještaj blagajnika;
4. Izvještaj nadzornog odbora;
5. Apsolutorij upravi društva;
6. Izbor novog upravnog i nadzornog odbora;
7. Eventualije.

Ne bude li glavna skupština toga dana radi nedostatnog broja članova sposobna da stvara pravovaljane zaključke, to će se dne 28. XI. u 20 i pol sati na istom mjestu te s istim dnevnim redom održati ponovna glavna skupština bez obzira na broj prisutnih članova (§ 9. društ. pravila).

Židovsko Narodno Društvo u Zagrebu.

Predsjednik

Tajnik:

Dr. Aleksander Licht v. r.

Dr. Drag. Rosenberg v. r.

AMERIČKI ŽIDOV I BORAVAK RUMUNJSKE KRALJICE MARIJE U AMERICI.

Newyork, 8. novembra. (JTA) Na konferenciji vođja američko-židovskoga kongresa raspravljalo se o stanju Židova u Evropi, a osobito u Rumunjskoj. Medju ostalima govorio je i predsjednik američko-židovskoga kongresa dr. Stephen S. Wise o tim pitanjima. Istaknuo je, da Židovi u Rumunjskoj još uvijek trpe od političkih i socijalnih progona. »Baš sada«, rekao je dr. Wise, »kad rumunjska kraljica Marija boravi kao gost u Americi, dužnost nam je da upozorimo javno mišljenje na pravo stanje Židova u Rumunjskoj. Sa svim Američanima pozdravljamo boravak tako odlične osobe u Americi. no ni u najsvečanijem času prijema ne treba da se štiti o pitanjima, koja rade o životu i smrti. Židovi su u Rumunjskoj mirnoljubivi pa molimo kraljicu Rumunjske, prijateljicu Amerike, da se zauzme za pravo rumunjskih Židova, koji jednom već treba da dostignu stanje te ne će trebati da mole da budu smatrani ravnopravnim građanima.«

RUMUNJSKA KRALJICA HVALI RAD JOINTA.

Newyork, 8. novembra. (JTA) Gosp. Oskar Leonard, koji je prije u Rumunjskoj vodio rad Jointa, saopćuje u »American Hebrew«-u, da je rumunjska kraljica Marija upravila na nj pismo u kome ga moli da isprouči gosp. F. M. Warburgu njeno divljenje nad radom, što ga je Joint iza rata izvršio u Rumunjskoj. Medju ostalim kaže u pismu: »Molimo Vas, da kažete židovskom žiteljstvu Amerike, da sam spremna u buduće učestvovati na Vašem dobrom djelu, kao što sam za rata i iza rata pomagala razna djela pomoći, bez obzira na konfesionalne razlike.«

U svrhu na to pismo, kaže g. Leonard, da kraljica Marija za sve to vrijeme, što su židovske studente njihovi kršćanski kolege potiskivali i zlostavljali, nije digla svoj glas protiv tih sramotnih pojava. Jednako nije nikada

protestirala protiv Bratianuove vlade toliko neprijateljski raspoložene prema Židovima. »Jewish Tribune« moli kraljicu, da ne ostane samo pri lijepim riječima, koje je u Americi o Židovima govorila, nego da iza svoga povratka u Rumunjsku poradi oko toga, da Židovi steknu ravnopravnost i prestanu da budu gaženi elemenat.

Dr. Weizmann kod predsjednika Coolidgea

Newyork, 10. novembra. (JTA) Dr. Hajim Weizmann primljen je u utorak, dne 2. novembra kod predsjednika Udruženih Država, Calwina Coolidgea u Bijeloj Kući. Dr. Weizmanna pratio je britski poslanik u Washingtonu, Henry Chilton, koji je također prisustvovao razgovoru.

Dne 3. novembra prisustvovao je dr. Weizmann otvorenju zasjedanja američkog odjela »Mizrahija«. Tom je prilikom govorio o stanju u cijonizmu i o materijalnim uslovima za nastavak rada.

Na velikom zboru u Bostonu dne 21. novembra, govorit će dr. Weizmann o stanju u Palestini i o političkoj situaciji u cijonizmu. Ovaj zbor aranžira posebni odbor, kojemu je na čelu kao predsjednik Nathan Straus, a članovi su mu William M. Lewis, Louis Lipsky, Julian W. Mack i dr. Stephen S. Wise. Očekuje se, da će tom zboru prisustvovati mnogi židovski odličnici Amerike, koji do sada nijesu bili članovi Cijon. Organizacije.

Keren Hajesod

KEREN HAJESOD U JUŽNOJ AFRICI.

Ovogodišnja akcija donijela 120.000 funti.

Kampanja Keren Hajesoda, koju je u Južnoj Africi sa mnogo uspjeha započeo Nahum Sokolov, a nastavio je s jednakim uspjehom g. dr. Hindes donijela je okruglu svotu od 120.000 funti! Čitavu tu akciju, koju su Sokolov i dr. Hindes vodili, pratila je predana pomoć i shvatanje svih faktora u Južnoj Africi. Prema riječima dr. Hindesa takmičili su se engleski i ruski Židovi u davanju za izgradnju domaje. Gotovo svi ne židovski vođe i čitava štampa toplo su pomagali kampanju. U svakome je gradu gradonačelnik dočekao i pozdravio zastupnika Keren Hajesoda. Nekoliko ministara, 8 gradonačelnika i mnogo članova Parlamenta, dali su, lično, doprinose za Keren Hajesod.

KEREN HAJESOD-AKCIJA U NJEMAČKOJ.

Izvanredna akcija Keren Hajesoda u Njemačkoj donosi lijepe rezultate. U nešto više od dva tjedna sabrana je svota od preko Mk. 200.000 (26 milijuna dinara). — Veliki dio tog uspjeha treba zahvaliti pomoći g. Nahuma Sokolova, koji se je stavio u službu te akcije. Od svih mjesta, što ih je g. N. Sokolov posjetio izgleda da je dosada postigao najveći uspjeh u Leipzigu, gdje je sabrano preko Mk. 50.000. — U Leipzigu boravio je Sokolov zajedno sa svojom kćerkom i sa upravnikom njemačkoga Keren Hajesoda, g. Alfredom Bergerom. Sokolov govorio je nekoliko puta, a njegov boravak ondje pretvorio se u pravo narodno slavlje Židova u Leipzigu.

Osim u Leipzigu provodi se uspješno akcija u drugim mjestima Njemačke. Tako u Münchenu, Nürnbergu i Mannheimu.

Gosp. Feliks Rosenblüth, koji momentano boravi u centralnoj Evropi, govorio je nedavno u Njemačkoj na nekoliko priredaba za Keren Hajesod.

Dr. Jehuda Wilensky stigao je u Berlin iza petsedmičnoga boravka u Palestini. Iz Berlina kreće na molbu K. H. — direktorija u Amsterdam i Antwerpen, da sudjeluje u KH-kampanji u Holandiji i Belgiji.

Izaslanik KH-direktorija, dr. A. Friedemann posjetio je ovih dana opet Mađarsku. U Budimpešti govorio je o Palestini pred masom od 1300 slušaća.

Izaslanik KH-direktorija gosp. Moses Waldmann boravio je dvije nedjelje u Litvi, pomažući izvanrednu akciju za KH. U tu je svrhu posjetio mnoga mjesta i održao predavanja o krizi u Palestini. Kao uvijek pokazali su ondašnji Židovi i tom prilikom puno shvatanje za situaciju, pa su se spremno stavili u službu sabirne akcije.

NIŽA PUČKA ŽIDOVSKA ŠKOLA U ZAGREBU

priredjuje dne 5. prosinca u Makabijevoj dvorani, Palmotićeve ulica 20

DJAČKU HANUKA SVEČANOST

sa ovim rasporedom:

I. Morris Rosenfeld: Hanuka svijeće. Deklamuje Greta Adler i Josip Tandler, učenici IV. razreda. — II. Upaljivanje svijećica. Vršil Drago Sonnenwald, učenik IV. razreda. — III. Maoz-Cur. Pjeva I., II., III. i IV. razred. — IV. Ribar i njegova žena. Priča u 5 čina. Prikazuju učenici IV. razreda. Na početku IV. čina izvadjaju ritmičke vježbe učenice III. i IV. razreda. — V. Hatikva, Lijepa naša, Bože pravde. Pjevaju djaci II., III. i IV. razreda.

Poslije predstave dječja veselica.

ZAKLJUČCI VIJEĆA CIJONISTA U AUSTRIJI

Godišnje Vijeće austrijskih cionista završilo je svojim radom. Vijeću je prisustvovao kao izaslanik Egzekutive g. Feliks Rosenblüth, koji je govorio o stanju u Palestini i o zadacima Cijonističke Organizacije. Vijeće je bilo veoma interesantno, a vidi se to i po prihvaćenim rezolucijama, od kojih je najznačajnija prva. Ovu su rezoluciju predložili inž. Stricker i dr. Waldmann, koji su branili stajalište Radikalnih Cionista. Rezolucija glasi:

»S. V. austrijskih cionista konstatira sa zabrinutošću, da se unutar cionističkih redova zamjećuje sve više propaganda, koja je usmjerena protiv ideje o židovskoj državi (Judenstaat), dakle ide za tim, da umanjí konačni cionistički cilj. Ta propaganda nalazi u mnogim dijelovima Svjet. Cijonističke Organizacije slobodno polje, staviše uz pomoć. Porast ovakove tenden-

cije dovodi nužno do slabljenja prodorne snage Cijonističke Organizacije i krnji je u pravu, da traži od židovskoga naroda, od žid. masa i od žid. omladine potpunu predanost za palestinsko djelo. Uvaživši sve to, smatraju austrijski cionisti shodnim, da izjave da i nadalje smatraju postignuće židovske države u Palestini konačnim ciljem cionističkoga pokreta«. U ostalim se rezolucijama govori o povjerenju predsjedniku dr. Weizmannu, zatim o Keren Kajemetu, o Keren Hajesodu, o Hehalcuu itd. Novo izabranoj upravi stoji na čelu g. dr. Leo Goldhammer.

ŽABOTINSKI U BERLINU.

Berlin, 10. novembra. (JTA) Dne 22. novembra stizava vodja cionista-revizijonista Vladimir Žabotinski u Berlin. Predavat će u različitim gradovima u Njemačkoj o temi: »Što se u Palestini može da nauči«.

Iz Jugoslavije

Akcija za Keren Hajesod u hrvatskim krajevima

USPJEH AKCIJE PROF. PAZI GOLDMANA I GDJICE PLATZNER.

Akcije u Bjelovaru i Križevcima.

(Telefonski izvještaj našega bjelovarskoga dopisnika.)

Početkom ove nedjelje došao je u Bjelovar prof. Pazi Goldman, delegat direktorija Keren Hajesoda u Jerusolimu i gdjica Olga Platzner.

Gosp. Pazi oduševio je za misao Palestine sve bjelovarske Židove bez razlike orijentacije. Svi se okupiše u radu za fond izgradnje. Sabrano je obveza za 47.880.—, a u gotovu 28.250 dinara. Prof. Pazi bio je tri dana predmetom najveće pažnje.

Održan je veliki zbor u sinagozi u formi Balfourovoga dana. Govorili su predsjednik bogoštovne općine u Bjelovaru dr. Hinko Gottlieb, rabin dr. Margulies i predsjednik bjelovarske M. C. O. dr. Ländler, a na kraju prof. Pazi.

Nakon zbora održan je u vanrednom oduševljenom raspoloženju komers, na kojem su govorili gg. dr. Ländler, dr. Gottlieb, dr. Margulies, inž. Rosenzweig i Joze Weber.

Iz Bjelovara pošli su g. Pazi i gdjica. Platzner u Križevce u pratnji nekoje gospode iz Bjelovara; put je preavljen automobilima. Održan je svečani zbor u sinagozi; govorio je ponajprije predsjednik bogoštovne općine u Križevcima gospodin Goldschmiedt, predsjednik Mjesne Cijon. Organizacije i predstavnik omladine, zatim gg. dr. Hinko Gottlieb iz Bjelovara, Joze Weber, gdjica Platzner, a glavni je govor održao prof. Pazi Goldmann. Iza zbora održan je uspio komers. Opširni izvještaj slijedi.

Za uspjeh akcije u Bjelovaru mnogo su učinila istrajnim radom i svojim uticajem veterinar gosp. Ferdo Švrliuga i g. inž. Rosenzweig, g. dr. Gottlieb i g. Bela Bürgner, koji su se do kraja bili založili, da akcija prof. Pazi uzmogne da naidje na pripremljeni teren.

PROF. PAZI GOLDMANN U KOPRIVNICI.
Vanredan uspjeh.

U ponedjeljak, 1. XI. popodne održao je g. prof. Pazi Goldmann kao izaslanik Keren Hajesoda vatrenu besjedu u koprivničkom hramu. Živim je bojama ocrtao stanje židovstva u galutu i Erec Jisraelu i uvjerljivo prikazao potrebu Keren Hajesoda. Govor se duboko dojmio svih slušatelja. Svojim oduševljenim riječima zagrijavao je i ona srca, koja su već bila otuđena židovstvu. Ukratko, moralan uspjeh bijaše vanredan, a za ovim ne zaostaje ni materijalan. Istog dana navečer održan je svečani komers u počast odličnog gosta. Bili su prisutni: predstavnici općinskih uredaba, dosta građanstva iz Koprivnice i okoline i gosti iz Ludbrega. Komers je otvorio hebrejskim pozdravnim govorom rabin, gosp. dr. Izrael Kohn. Ovaj je govor zatim predveden. Iza toga govorili su predstavnici korporacija: gdja Adela Scheyer (za gosp. društvo), gdja Phillipina Pollak (za fer.ial. kol.), g. inž. Steiner (za cion. org. »Hatehija«), g. Gerson Handler najstariji član općine (u ime Koprivničkih Židova), i g. Milhofer (za omladinu). Još je govorio g. rabin L. Deutsch iz Ludbrega, g. veterinar Pollak i dr., a svima je srdačno uzvratio g. prof. Pazi Goldmann, koji je tečajem komersa dao obavještenja na mnoge upite. Komers je završen u lijepom raspoloženju.

Akcija je donijela veoma lijepu svotu u gotovu i u subskripcijama.

AKCIJA U LUDBREGU.

(Posebni izvještaj »Židovu«.)

Dne 4. novembra o. g. posjetiliše naše mjesto g. prof. Pazi Goldmann i gdjica Olga Platzner dokazavši time, da im i najmanje općine i najuži krug Židova leže na brizi kad se radi o propagandi za Keren Hajesod.

Nakon Maariva održao je g. prof. Pazi u hramu predava-

nje i načinom svoga predavanja, stvarnošću svoga govora, oštroumnom logikom a naročito svojom dubokom ljubavi za samu stvar toliko oduševio sve prisutne, da je njegova akcija za Keren Hajesod donijela upravo neočekivani visoki materijalni rezultat.

Iza večere održan je u opć. vijećnici komers i tu je gdjici Olgi Platzner zaslugom njezinoga odlično obrazloženoga i oduševljeno iznešenoga predloga uspješlo nastojanje, da kod nas stvori organizaciju »Jevrejske žene«.

Na predavanju i na komersu bili su prisutni gotovo svi hdbreški Židovi.

IZ SJEDNICE RADNOG ODBORA.

Na svojoj prvoj plenarnoj sjednici od 25. oktobra o. g. Radni je Odbor raspravljao o finansijalnoj sanaciji Saveza i organizaciji. U tome smislu određeni su neposredni radovi u šekelskoj akciji, koje treba odmah izvršiti. U stvari tajnika KKL učinit će RO prijedlog komisiji, a isto tako obratit će se RO nekim ličnostima u stvari redakcije »Židova«.

RO odlučuje da se kreina za »Židov« financ. upravni odbor u koji ulaze gg. Egon Pollak, Lav Stern, dr. Žiga Neumann, Josip Cohen, David Herzog, Albert Ozmo i Julio Wiener.

U Redakcionu Odbor »Židova« ulaze gg. dr. Licht, prof. Semnitz, dr. Š. Freiburger, ing. Rechnitzer i Joel Rosenberger.

U zemaljsku šekelsku komisiju biraju se gg. ing. Rechnitzer, Vojtjeh Neubrunn, dr. A. Singer. Radni Odbor obratit će se g. nadrabinu dru. Chajesu, da bi posjetio Zagreb.

GLAVNA SKUPŠTINA ZAGREBAČKE PODRUŽNICE »LA BENEVOLENCIJE«.

Dne 24. oktobra održana je dobro posječena konstituirajuća gl. skupština zagrebačke podružnice jevr. kult. i prosvjetnog društva »La Benevolencija«. Predsjednica gdja Dijana Romano otvorila je skupštinu i referira o dosadašnjemu radu.

Tajnik g. dr. Juda S. Levy upotpunio je izvode predsjednice i iznio program, što si ga je podružnica »La Benevolencija« stvorila. Zatim kaže, da podružnica do sada imade 107 običnih članova, 2 člana utemeljitelja i 2 člana zakladatelja.

G. Avram Pinto pozdravlja skupštinu u ime Jevr. Sef. Stud. Kluba »Esperanza« te u ime 20-ice stipendista-visokoškolaca »La Benevolencije« u Zagrebu.

G. Jakob Kabiljo referirao je o stanju blagajne. Iznio je koliko je do sada dato za razne potpore i druge pripomoći. Ističe razumijevanje zagreb. jevreja za »LB« a naročito se zahvaljuje Sef. Stud. Klubu »Esperanzi«, koji je najviše doprineo, da su se prihodi blagajne povećali.

Pošto je podijeljen apsolutorij, izabran je ovaj odbor: Predsjednica gdja Dijana Romano, potpredsj. Josip Benvenisti, tajnik dr. Juda S. Levy, blagajnik Jakob Kabiljo. Odbornici: Albert Daniti, Ruža Nafusi, Lela Mevorah, Avram Pinto. Revizori: A. Papo i Isak Semo.

PROSLAVA GODIŠNJICE BALFOUROVE DEKLARACIJE U BRČKOM.

(Od našega izvjestitelja.)

2. novembra na večer održao je gosp. dr. Adolf Benau iz Sarajeva u ovašnjem hramu predavanje o Balfourovoj deklaraciji. U svome predavanju iznio je lijepo ipregledno sve važnije događaje u historiji Jevrejstva i prikazao izdanje Balfourove deklaracije, kao jedan od najvažnijih momenata. Istakao je, kako su nam tom deklaracijom otvorena vrata za ostvarenje naših hiljadugodišnjih čežnja i da je sada samo do nas, da dovršimo započeto veliko djelo naše. Sakupljeno je općinstvo s najvećim interesom i oduševljenjem saslušalo lijepo razlaganje predavača.

Iz Banje Luke.

Dne 31. oktobra održalo je svoju redovitu glavnu skupštinu Jevr. gosp. društvo »Berurija«. Skupštini je predsjedala

NEŠTO O KAVI HAG.

Mnogima nije poznato, šta je to kava Hag, koja se k nama u većoj mjeri uvozi tek sada. Kava Hag nije surogat kako to mnogi pogrešno misle. Kava Hag je prava kava u zrnu, kojoj je naročitim patentiranim postupkom u fabrici kod Züricha u Švicarskoj oduzet otrov za srce i za živce kofein. Pored toga je kava Hag pridržala ukus i aromu kao najfinija obična kava.

Kava Hag potpuno je neškodljiva, pa je mogu piti bez bilo kakvih štetnih posljedica naročito osobe, koje su bolesne na srcu, živcima, želucu, bubrezima itd., nadalje žene i djeca. Dobiva se u svim boljim špecerajskim i delikatesnim trgovinama uvijek svježe pržena u originalnim paketima po jednu petinu kilograma. Gdje je nema, treba je zahtijevati.

Kava Hag ne smije manjkati ni u jednoj obitelji! Za trgovce KAVA HAG, Zagreb, Boškovičeva ulica 9., Telefon 4—96.

POVODOM IMENOVANJA GOSP. DR. GAVRE SCHWARZ

ZA nadrabinom Izraelitske Bogoštovne Općine u Zagrebu označat će se u nedjelju dne 14. ov. mj. u 10 i po sati prije podne svečana sjednica općinskoga vijeća u Vijećnici bogoštovne općine. Na tu sjednicu pozvana su sva žid. nacionalna, kulturna i socijalno humanitarna društva u Zagrebu, a ovim se putem pozivaju na sjednicu i ostali članovi općine.

društvena predsjednica gospodja Erna Poljokan. Tajnica, gdja Sultana Altarac i blagajnica gdja Braunner podnijele su resorna izvještaje, koji su s odobravanjem primljeni na znanje. U novovodstvo ušle su ove gospodje: Erna Poljokan (kao predsjednica) Betty Rosenzweig, gdja doktora Laufera, Josefina Braunner, Sultana Altarac, Regina Alkalaj, Mici Poljokan, Ema Nahmija, Sarina Salom, a kao zamjenice gdja Paula Stein, Frida Hahn, Bukica Hofmann. Na prijedlog gospodje Braunner izabrane su počasnim članicama društva gospodje Hadži Kalme Altarac, Hadži Rafe Poljokan i, kao ustanova, Sefardska Bogoštovna Općina.

Mjesna organizacija u Vršcu. U posljednje vrijeme rad je nešto zapinjao, jer je predsjednik, dr. Josip Donath, nažalost već pet mjeseci bolestan. Ipak je šekelska akcija dobro uspjela. Isto tako je uspješan i rad za KK. Ispražnjavanje škrabica vrši se redovito, a u tome poslu prednjači KKL-komesar dr. Djuro Fischer. — U kulturnom pogledu nastojali smo, da se održe hebrejski tečajevi. Ali poradi odluke M. O., da se obučava sefardski izgovor, nastao je načelni spor, jer dosadašnji nastavnik favorizira aškenaski izgovor. Najzad treba spomenuti, da je nedavno izvršena svečana predaja diplome gospodji Josifa Briefa, počasnoj predsjednici ženske sekcije »Pro Palestina« naše M. O. Pozdravne govore izrekli su dr. Alada Mencer, koji je naglasio vanredne zasluge gdje Brief oko priredjivanja kulturnih predstava; nadalje gospodje Vig i Sternheim, koje su predale zaslužnoj gdji Brief divne košare cvijeća. — Poslije toga bila je svečana predstava, na kojoj su sudjelovali: gdje i gdjice Naschitz, gdjica Jermović, Flesch i gosp. Barkan. — Gospodja Brief darovala je tim povodom 1000 din. za KKL.

ČITULJA

Bernhard Bielitz

9. XI. umro je u Zagrebu i ovdje sahranjen 11. XI. gosp. Bernhard Bielitz u starosti od 77 godina. Izuzev posljednje dvije godine proživio je cio svoj život u zavičajnom mjestu Zemunu. Pokojnikovi predji bijahu u uskoj rodbinskoj vezi s predjima dra. Theodora Herzla. — Zihrono letoval!

Sara Baruh, efendimica. U petak dne 5. novembra preminula je u Derventi u 85. godini svojega života predana i ponosna židovka, naša sumišljenica gdja Sara Baruh, »efendimica«. Njenu smrt oplakuje mnogobrojna rodbina i svi znanci, koji su s mnogo poštovanja susretali staricu židovku, što je s mnogo pregalaštva i velikom ljubavi za židovstvo bila u prvim redovima najmarnijih javnih radnika. U cij. pokretu učestvovala je od njegova početka. Zihrona livraha! Rastuženoj porodici naše iskreno saučesće.

Vijesnik S. Ž. O. U.

Uređuje Vodstvo SZOU.

Provizorno vodstvo, kojemu je na Sav. Vijeću u julu ove godine povjerena dužnost, da riješivši neriješena pitanja imenuje Savezu Radni Odbor, nije moglo da nađe konačno rješenje pa se stoga koristivši pravom, datim mu odlukom Sav. Vijeća, i sazivlje za nedjelju 26. decembra o. g. u 10 sati

Izvanredno Savezno Vijeće

s priloženim dnevnim redom

Do toga roka povjerava provizorno vodstvo poslove Saveza ovome Radnome Odboru:

Moše Schweiger, predsjednik, Šalom Freiburger i Živko Šalom, potpredsjednici,

Joško Rosenberg i Oskar Stein tajnici,

Ernst Goldberger, blagajnik, Cvi Rothmüller, referent za organizaciju,

Jula Weiner, ref. za rad s djecom, Luci Kohn, ref. za hebraizaciju

Oto Zentner i Ture Schwarz odbornici bez resora.

Za Sav. Vijeće dolaze u obzir Brod ili Vinkovci. O mjestu će odlučiti R. O., pošto sasluša mišljenje sav. udruženja.

Dnevni red Sav. Vijeća.

1. Izvještaj Prov. vodstva,
2. Izvještaj Radnoga Odbora,
3. Debata i apsolutorij Radnome Odboru.
4. Priredbe za Dan omladine za Keren Kajemot (18. januara), ref. će se poslije odrediti.
5. Konstrukcija Saveza. Referent Cvi Rothmüller.
6. Pitanje Propagandnoga Odbora Sefardske Omladine. Referent Samuel Kamhi.
7. Debata o referatima.
8. Izbor novoga vodstva.

U Zagrebu, 31. listopada 192-.

Za vodstvo S. Ž. O. U.

Cvi Rothmüller

RADNI ODBOR S. Ž. O. U. OMLADINI.

Omladino!

Radni Odbor S. Ž. O. U. preuzimajući dužnost, povjerenu mu od provizornoga vodstva, svijestan je potpuno zadataka, koji su mu time nametnuti. Savez još nije dospio da svlada desorijentaciju i desorganizaciju, koja se ukazala u toku prošle radne godine. Bit će stoga prvi posao ovome R. O.-u,

čitavu omladinu opet poveže u čvrsto organizaciju zajednicu. Blagodareći okolnosti, da će organizacioni referent još prije Izv. Sav. Vijeća, u novembru i decembru, pohoditi Vojvodinu i Južnu Srbiju, iako one pokrajine, gdje je organizacija prema jednovitom mišljenju na prošlom Sav. Vijeću upravo najpotrebnija, nada se R. O., da će time organizaciona baza našega Saveza biti daleko čvršća nego li sada. Radni će Odbor nastojati, da u isto vrijeme čvrsti savezne jedinice u ostalim krajevima, gdje se to ukaže potrebnim.

To je učvršćenje prijeko potrebno već zbog toga, što je omladina dužna da u punoj mjeri učestvuje općenom cionističkom radu. Ako se broj šekela u ovoj godini ima da udvostruči, ako Keren Hajend hoće da namakne 5000 funti, ako Keren Kajemet Lejlsrael u svojoj jubilarnoj godini mora u nas skupiti 6.500 funti — onda su sve to zadaci, koje omladina mora savjesno i predano da vrši, kako se oni zaista i ostvarili.

Cionističke su dužnosti velike. Treba i organizacionoga i duhovnoga zanosa, elana i snage. Duhovna ima da nas poveže naš novi list »Hanoar«, koji upravo izašao. R. O. se nada, da će čitava omladina zajedno sa odraslim prijateljima pokazati dovoljno razumijevanje za ovaj rad oko razvijanja i življenja naše omladine.

U tom će listu doći do izražaja svi pravci i sve struje našega omladinskog života. U njemu ne će biti mnogo teoretskih debata, ali će zato biti pun životnih priloga, koji će možda da dokončaju stare rasprave o Palestini i o galutu, pa da ih izvedu na potpuno drugi nivo. U praktičnom radu za palestinske ciljeve, naročito za Keren Kajemet, to miljeničko pitanje; u duševnom vaspitanju, naročito hebraičkim; u čovječjem i židovskome razvijanju ne se ujedine svi naši smjerovi.

R. O. ima ozbiljnu volju, da do Izv. Sav. Vijeća u prosincu o. g. učvrsti Savez, kako bi onda moglo stvarati prave, promišljene i zrele odluke o nastavku rada. R. O. se nada, da će ga čitava omladina u tome pomoći.

U Zagrebu, 3. novembra 1926.

Moše Schweiger, Salom Freiburger, Joško Rosenberg, Oto Zentner, Ernst Goldberger, Cvi Rothmüller, Jula Weiner, Luci Kohn, Robert Stein, Ture Schwarz.

Vjesnik R. K. L.

ISKAZ BR. 22

Za vrijeme od 20.—31. X. 1926.

ŠKRABICE.

Zagreb: Schwarzov dom 172.50, »Viola« 50.— 222.50
Bjelovar: Žiga Altmann 14.—, Lav. Beck 35.—, Mijo Šteinfeld 15.—, Ernst Pollak 10.—, Hugo Fürst 16.25, Lav. Šchl 10.—, dr. H. Gottlieb 11.50, nadrabim Tauber 20.—, R. Šaj 10.—, Vilim Lauš 24.—, Emil Krauth 15.—, Lj. Šaj 22.—, Makso Stern 16.—, Žiga Pollak 10.—, dr. B. Milner 10.—, S. Stern 10.—, Isidor Dorf 10.—, Dane Weidner 10.—, MCO 33.—, Hinko Anhalzer 10.—, Vladimir Eckstein 10.—, Ignac Fürst 10.—, ing. Leo Kraus 10.—, I. Lackenbacher 10.—, D. Ländler 12.—, Leo Levisch 11.—, Filip Lipšić 10.—, Pollak 80.—, ing. Leo Kraus 10.—, Ign. Lackenbacher 10.—, Drago Ländler 12.—, Leo Levisch 11.—, Filip Lipšić 10.—, Pollak 80.—, ing. Aurel Spiller 10.—, Judita Steiner 12.50, Alf Steiner 31.—, prof. J. Semnic 10.—, vet. Ferdo Švriljuga 10.—, Rudolf Weber 10.—, Sig. Weiss 20.—, Nadica Wolf 10.—, St. Schreiber 20.—, Elvira Weber, Pitomača 60.—, Berger 10.—, dr. L. Margulies 10.—, iz 7 škrabica 40.—, 747.75.
Beograd: Josif Alkalaja iz Pariza Rašela 400.—, Pijade Lela A. Azriel 61.—, Regina Kalmić 70.—, Aleks. Grušić 40.—, Pelivan 23.—, dr. Isak Eskenazi 50.—, Maks Koen 10.—, Lazar Kalmić 26.50, Pavle Melamed 322.—, Opera bio- 63.—, Lebl Kallman 10.—, Demajo 20.—, Avram Baruh 10.—, dr. Nišim Testa 50.—, Julius Gedalja 30.—, 1.261.—
Novi Bečej: Geza Weiss 50.—, Strasser i König 19.—, dr. Grün 295.—, Bernat Herzler 40.—, Samu Kraus 13.—, Bernat 24.—, Andor König 34.—, ud. Endre Vörös 22.—, iz 7 škrabica 7.— 504.—
Kragujevac: Nahman Levi 170.—, Haim Medina 60, 230.—
Glin: Vilim Kohn 40.50, Arnold Grünwald 40.—, Hinko Šteinfeld i sinovi 33.75, Aleks. Schlossberg 12.—, Jakob

Upravo izašao
»HANOAR«
list jevrejske omladine Jugoslavije.
sa bogatim sadržajem.
Pretpлата godišnje Din. 80.—.
Uprava i uredništvo: Zagreb, Ilica 31, III. kat.
Kupujte, čitajte i propagujte list naše omladine!!!

Weissenstern 46.—, Makso Spitzer 34.50 204 75
3.170.00

DAROVNA KNJIGA.

Zagreb: Prigodom Barmicva Oskar Barmaper 400.—, prigodom Barmicva Branko Raić 160.— 560.—
Beograd: Na avel pok. B. Macclijah 420.—, na svadbi Alkalaj—Demajo 250.— 670.—

1.230.—

DAROVNI ZEMLJE.

Bijeljina: Prilog Izr. bog. općine 200.—
Bjelovar: Eugen Berger na Brit mila u kući Jakobsohn 20.—
Mitrovića: dr. Žiga i Tinka Baum 1.000.—
Beograd: Diplome umjesto cvjeća R. B. Salamon—dr. Alfandari od gdje i gosp. Josip Arnesti 50.—, Marko Baruch 50.—, dr. David Alkalaj 50.—, Isak Levi 50.—, Haim Alkalaj 100.— 300.—

Vukovar: Prilog Izr. bog. općine 3.000.—
Zagreb: Sakupljeno na zarukama Etelka Gorjanić—Drago Steiner: Albert Bruckner 100.—, Josip Deutsch 100.—, N. N. 100.—, Drago Steiner 100.—, Bernfest 30.—, Sirmaj 30.—, Gorjanić 20.—, prof. Semnic 20.—, Ang. Deutsch 20.—, N. N. 20.— 540.—

5.060.—

DAROVNI U HRAMU.

Zenica: Sam. Papo 65.—, Trinki 50.—, Oto Weiss 100.—, Leon Bartfeld 20.—, Slavko Schönwald 50.—, Artur Kraus 20. 335.—
Zadik Salom, Sarajevo 30.—
Vršac: Fridrich Trebić 25.—, Ljudevit Glückmann 100.—, Štefan Schönheim 50.—, Šandor Deutsch 100.—, Simo Steiner 200.—, Eugen Bosković 25.—, Rudolf Tausz 50.—, Edo Naščić 20.— 570.—

Beograd: Laza Avramović 1.000.—
Novi Bečej: Geza Weiss 125.—, Karl Wilhelm 100.—, dr. Deže Kanitz 100.—, Geza Schlesinger 100.—, dr. Mor Grün 50.—, Bernat Ney 50.—, Hugo Richter 50.—, Jakob Ornstein 25.—, Bela Pollak 25.—, Andor König 25.— 650.—

Beograd: Menahem Efraim 200.—, Avram J. Konfino 200, David Kabiljo 200.—, Nisim B. Aron 100.—, Salamon Koen 100, Nisim Benarajo 100.—, Alkan Derasi 500.—, Isak J. Farhi 30, Jakob J. Koen 100.—, David Memec 20.—, dir. Heim 500.—, ing. Balaz 500.—, N. Armidi 100.—, Josip Deutsch 100.—, Emil Deutsch 200.—, Fedbar 300.—, Avram Nahmias 50.—, Salamon Elias 50.—, Nisim Bendasat 50.—, Buko Romano 50.—, Gavara Konfino 20.—, Avram Kalderon 50.—, Ruben Varon 100.— 3.530.—

Zagreb: dr. Ivan Jacobi 500, dr. Oto Hirschl 200.—, Jakob Davidović 200, Wiener Julio 50, dr. Pops 200.—, Büchler Leo 100.—, Laub 100.— 1.800.—

7.885.—

Umijte se s njim i isperite svu — i svilu za pranje, čipke i fine tkanine svake vrsti.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.
Zastupstvo i depot: **Norbert Weiss i drug**
Zagreb, Sajmište br: 51.
Telefon br. 7-33. Brzjavni: Norbertis

INI DAROVI.

Belovar: Za prodane kalendare 265.—
Novi Bečej: Za prodane kalendare 50.—
Beograd: Av. Afar 50.—, D. Katić 50.—, za prodane kalendare 175 275.—
Osijek: Regina Schwarz 115.—
Čazma: 25.—
Glin: Za prodane kalendare 45 25

775.25

Provizije »Feniksa«.

Beograd 5781.25

MASLINE.

Zenica: Na ime Samuel Trnkić daruje »Neurim« 180.— i gdje Ada Papo 180.— 360.—

PREGLED.

Iz Bosne 895.—
Iz Hrvatske, Medjimurja i Slavonije 8545 25
Iz Srbije 13.047.25
Iz Vojvodine 1774.—

24.261.50

Specifikacija iznosa iskazanih u iskazu br. 24.

Škrabice Brčko: Šarika Papo 69.—, Berta Papo 64.50, Sterka Levi 64.—, Julij Zentner 56.25, Cilika Levi 45.75, Katica Kornhauser 45.25, Klarica Montiljo 23.—, Tilda Perera 20.—, Erna Montiljo 17.—, David Finci 10.—, Razni 11.25 426.—

MIRKO ŽUGEC

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućstva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radionica za restauriranje antikviteta.

Tužnim srcem javljamo svim prijateljima i znancima, da nam je naša premila majka, sestra, punica, baka i prabaka

SARA BARUH rođ. MEVORAH

(EFENDINICA)

dne 5. novembra ove godine u svojoj osamdesetpetoj godini života blago u Gospodu preminula.

Josef Baruh
Blanka Hason
Mazalita Atijas
djeca

Jakob Mevorah
brat

Bulisa Atijas
Ester Levi
Rahela Atijas
sestre

Avram Atijas
zet
Simha Baruh
snaha

Mnogobrojna unučad i prauučad.

Derventa, 5. novembra 1926.

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

POLIGLOT

ZAGREB

KAPTOL 20. — TEL. 10-99.

preuzima svaku vrst
pisanih radnja i umnoženja
Prevodi u svim jezicima.

Diskrecija zajamčena.

Konjskih gunjeva

Vunenih i pamučnih pokrivača, garnitura,
tkanina za pokućstva i zavjese, trtke

ASCHER I HOHENBERG

Wien L, Salzgries broj 3.

Zastupstvo i skladište

J. ASCHER

Zagreb, Palmotićeva ul. broj 19A.

Telefon 11—70.

Pokućstvo na otplatu

I uz gotovo kupujte i naručujte samo kod
producenta gdje dobijete najbolje i najsolid-
nije izradjeno, sve vrste spavaćih, jedaćih go-
spodskih soba kao i pojedinih komada, te
brijačkog i dućanskog namještaja.

IVAN PLAFTARIĆ
TRG N 8.

(Kuća s kupolom iza bivšeg cirkusa Kludsky)

ZAGREB
Telefon 11-21

Modni salon haljina za dame **CHIC PARISIEN K. D.** Jelačićev trg 6
Mezanin

preporuča se za izradbu svih vrsti haljina, kostima, mantlova, bluza i t. d.

sve po zadnjim pariškim modelima uz najkulantniju izradbu i cijenu. Preuzima
na popravak različita krzna, kao i izradbu kožnatih mantli i jakni.

Slušalice

2 x 4000 Ohma
lagane — ugodne — lijepe
Vodeća marka!
Radiotehnika.

ZAGREB, Trenkova 6

Telefon 4-79

כשר RESTAURACIJA
M. KOHN
ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela).
Primaju se abonenti u i izvan kuće.

ATELIER ZA SLIKANJE SVIH VRSTI
NAPISA, CIMERA I GRBOVA
GUSTAV KREN

Prije MARČUŠKA ul. 7.
sada FRANKOPANSKA 5

Restauracija

„Nova Amerika“
Trenkova ulica br. 3.

Dolje sa cijenama. Od danas unaprijed snižene cijene za sve poštovane goste abonoma po ka ti Din. 700.— svaki dan tijesto. Obični abonoma samo Din. 550.— svaki dan pečene i salata ili varivo; dva puta nedeljno tijesto. Ako želite dobiti solidnu koštu izvolite se osvjedočiti. Preporuča se poznati **Jakov Prkić, vlasnik**

Cijoniste sa sposobnošću uvjerljivoga razlaganja i reprezentativnijim nastupom

mogu dobiti dobro uposlenje. Lak posao i dobra zasluzba. Ponude pod „EFG“ na upravu lista.

PARKETE ELEKTRIČNA PILANA
Tvornica parketa i Industrija drvene robe d. d. Karlovac.

HRASTOVE I BUKOVE Tel. poslovnice 35 — Tel. tvornice 144
Brzojavni naslov: „PARKETE“ Karlovac.

V. Pandić

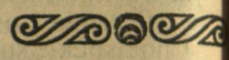
gradjevna i umjetna bravarija
Račićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.

Sigurnosnih brava uvijek na skladištu.

Najnovijih Pull-overa, Vesta, rukavica, čarapa, košulja, kravata itd.
kod

Ferdo Schwarz i dr.

Jurišićeva ul. 12 — Ilica 45.

Uspješno

se

oglašuje

u

„Židovu“

Decorative flourish below the 'Uspješno' advertisement.

Atelier steznika - zavod za pilstrav i ažuriraje

Ema Buxbaum Bregovita ul.

Preporuča: steznike mjeri iz najboljeg i cuskog materijala. V izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i pačica. Čišćenje uz umjereno izvodjenje endlanje i dlanje u rublje, zlati i naljine.

L. Pierottia nastj. vlasnik Milan Ascherl
Zagreb, Kukovićeve ul. 23-25. **Specijalna izradba**
Nadgrobnih spomenika; Mramornih Kamina.

Drvara Slaveks

Vlaška ul. 118 - Telefon 8-60
prodaje suho bukovo gorivo drvo

1000 kg. rezano cjepano
1000 kg. cjepanice

Din 350.—
Din 340.—

dostavljamo pred kuću

Naručbe od 500 kg na više dostavljaju se, ispod 500 kg. prodaje se na samoj Drvari, te naručitelj imade robu sam otpremiti.

GASTROL

je novo sigurno i blago sredstvo protiv začepjenosti i za čišćenje. U formi je čokolade, zbog čega ga i djeca rado uzimlju

Uputa za uzimanje nalazi se na svakom omotu.

„GASTROL“ se dobiva u svim ljekarnama, ako se izričito zahtjeva.

DROGERIJA „VESNA“

Mr. pharm. **NIKOLA ŽUVIĆ i drugi**

Zagreb, Frankopanska ulica 20

obskrbljena sa svim medicinskim, kozmetičkim, tehničkim i drugim potrebštinama.

Štofa, svile, platna, stolnjake, ručnike, žepne rubce, čarape, rukavice, čipke, vrpce, gumbe i svu ostalu robu kupujete najjeftinije u trgovini

IROŠ

Ilica broj 26.

štampilije, društvene znakove, vignete, gravure, etikete, emajlirane ploče, signature izrađuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilije

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

GORIVI MATERIJAL

Ia. bukove cjepanice vagonске pošiljke
Ia. bukove cjepanice na hvatove
Bukova rezana i cjepana drva
Grabrova rezana i cjepana drva
Prvorazredni kameni ugljen
Za prvorazrednu poslugu jamči

S. Hirschla sin

Podolje br. 9. Telefon br. 2-82.

utemeljeno godine 1893.

Dobro uvedeni zastupnik u Bitolju

primio bi zastupništva proizvoda domaće i strane industrije. Dobre referencije. Obratiti se

Henri Nahmias

Trgovačka agentura — Uvoz — Izvoz
BITOLJ

„Gaby“

Kitničarija i parfumerija

Zagreb

Nikolićeva 11.

Soe orste **KRZNA** Soe orste

uz izvanredno niske cijene naći ćete kod

„SISCIA“ D. D. Gundulićeva

Prodaja na veliko i malo. — Ogled robe bez obveze kupnje

POPLUNI rouge, klot, satin i mode. — Posebna izradba popluna od pahuljica

Zagrebačka industrija popluna
M. JUNGWIRTH I DRUG, Zagreb, Vlaška